



Briselē, 16.2.2016.
COM(2016) 52 final

2016/0030 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

**par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES)
Nr. 994/2010**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2016) 25 final}
{SWD(2016) 26 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Regulas projekta mērķis ir nodrošināt, ka visas dalībvalstis izstrādā piemērotus rīkus, lai sagatavotos un pārvaldītu gāzes iztrūkuma ietekmi, ko rada piegādes traucējumi vai ļoti liels pieprasījums. Gāzes piegādes drošībā ir trīs atbildības līmeņi. Dabāsgāzes uzņēmumiem, kas darbojas pēc tirgus likumiem, ir galvenā atbildība par gāzes piegādi. Ja kādā dalībvalstī tirgus ir sabrucis, minētās dalībvalsts un citu reģiona dalībvalstu kompetentās iestādes ir atbildīgas par piemērotiem pasākumiem, lai nodrošinātu gāzes piegādi aizsargājamiem patērētājiem. Citā līmenī Eiropas Komisija nodrošina vispārīgu koordināciju un veikto pasākumu savstarpēju saskaņotību.

Lai sasniegtu šo mērķi, regulas projekts piedāvā stingrāku reģionālo koordināciju, nosakot vairākus principus un standartus ES līmenī. Piedāvātā pieeja paredz ciešu dalībvalstu sadarbību reģionu ietvaros, veicot reģionālus riska novērtējumus. Lai nodrošinātu ES mēroga konsekvenci, reģionālie riska novērtējumi tiks veikti, pamatojoties uz ES līmeņa simulāciju, kurā izmantos kopīgus standartus un īpašu scenāriju. Riski, kas apzināti reģionālajos riska novērtējumos, tiks risināti reģionālajos preventīvās rīcības plānos un ārkārtas situāciju plānos, kurus pārskatīs līdzīga līmeņa speciālisti un apstiprinās Komisija.

Lai nodrošinātu riska novērtējumu un minēto plānu vispusību un savstarpēju konsekvenci, Regula paredz obligātus modeļus veidnes, kur uzskaitīti aspekti, kas jāņem vērā, veicot riska novērtējumus un gatavojot plānus. Reģionālā sadarbība jāuzlabo, jo gāzes piegādes traucējumi var smagi ietekmēt vienlaikus vairākas dalībvalstis. Valstu riska novērtējumi un plāni nav pietiekami piemēroti šādu situāciju risināšanai.

Regula arī uzlabo piegādes standarta piemērošanu aizsargājamiem patērētājiem (pārsvārā mājāsaimniecībām) un infrastruktūras standartu (iespeju piegādāt gāzi arī tad, kad nav pieejama galvenā infrastruktūra). Tā nodrošina pastāvīgu divvirzienu jaudu. Visbeidzot, ar regulu tiek ierosināti papildu pārredzamības pasākumi attiecībā uz gāzes piegādes līgumiem, piemēram, līgumiem, kas var ietekmēt piegādes drošību ES.

Piecus gadus pēc Regulas Nr. 994/2010 pieņemšanas gāzes piegādes drošība joprojām ir ļoti problemātisks jautājums, ņemot vērā saspringtās attiecības starp Ukrainu un Krieviju. Valstu un ES līmenī tiek daudz darīts, lai stiprinātu gāzes piegādes drošību 2015/2016. gada ziemā un turpmāk.

Ciešāka reģionālā sadarbība starp dalībvalstīm nenožīmē, ka būtu jāveido kādas jaunas institucionālas struktūras.

• Atbilstība pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Galvenie politikas dokumenti piegādes drošības jomā ir šādi:

1. Eiropas enerģētiskās drošības stratēģija¹;

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, COM(2014) 330 final.

2. Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku².

Piedāvātais regulas projekts īsteno politikas priekšlikumus, kas izklāstīti Enerģētikas savienības stratēģijā un Enerģētiskās drošības stratēģijā.

• **Atbilstība ar citām Eiropas Savienības politikas jomām**

Priekšlikums papildina iekšējā enerģijas tirgus tiesību aktus, sakārtojot ar tirgu saistītos pasākumus prioritārā secībā.

2. **JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE**

• **Juridiskais pamats**

Regulas projekts piedāvā pasākumus, kas aizsargās gāzes piegādes drošību Eiropas Savienībā. Tādēļ regulas juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 194. pants.

• **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

ES rīcības pamatā ir LESD 194. pants, kas atzīst, ka attiecībā uz ES dalībvalstu politiku piegādes drošības jomā ir nepieciešams noteikts koordinācijas, pārredzamības un sadarbības līmenis, lai nodrošinātu pareizu enerģijas tirgus darbību un drošu gāzes piegādi Eiropas Savienībā.

ES gāzes tirgu arvien ciešākai savstarpējai savienojamībai un "koridora pieejai"³, kas nodrošina reversās plūsmas gāzes starpsavienotājos, nepieciešami koordinēti pasākumi. Ja šādas koordinācijas nebūs, valstu piegādes drošības pasākumi var nelabvēlīgi ietekmēt citas dalībvalstis vai drošas piegādes ES līmenī. Būtisku gāzes piegādes ES traucējumu risks neapstājas pie valstu robežām un var tieši vai netieši ietekmēt vairākas dalībvalstis. Tādas situācijas kā 2012. gada aukstuma periods un 2014. gada stresa pierādīja koordinētas rīcības un solidaritātes lielo nozīmību. ES rīcības nepieciešamība nav apstrīdama, ņemot vērā pierādījumus, ka valstu pieejas ietvaros veiktie pasākumi nav optimāli un palielina krīzes smagumu. Vienā valstī veikts pasākums var izraisīt gāzes iztrūkumu kaimiņvalstīs. Piemēram, ierobežojumi, kurus Bulgārija 2012. gada februārī noteica elektrības eksportam, nelabvēlīgi ietekmēja elektrības un gāzes nozares Grieķijā.

Līdz šim nav darīts pietiekami, lai izmantotu iespējas veikt efektīvākus un lētākus pasākumus, sadarbojoties reģiona līmenī, un tas kaitē ES patērētājiem. Kaut arī stresa pierādīja, ka funkcionējošs tirgus ir būtiski nepieciešams gāzes piegādes nodrošināšanai, tas arī apliecināja, ka pareizi koordinēti dalībvalstu pasākumi, jo īpaši ārkārtas situācijās, var būtiski paaugstināt piegādes drošību. Tas attiecas ne tikai uz valstu mīkstināšanas pasākumu labāku koordināciju ārkārtas situācijās, bet arī uz valstu preventīvo pasākumu labāku koordināciju, piemēram, uz priekšlikumiem labāk koordinēt gāzes uzglabāšanu valstīs vai LNG politiku, kurai var būt stratēģiska nozīme noteiktos reģionos. Sadarbība jāattiecina arī uz konkrētiem pasākumiem, lai veicinātu solidaritāti starp dalībvalstīm piegādes drošības jomā.

² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai "Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku" (COM(2015) 80 final).

³ Koridora pieeja nozīmē, ka visām dalībvalstīm, kas atrodas gar gāzes padeves cauruļvadu, jānovērtē visas iespējamās vajadzības ārpus to robežām, lai saglabātu pastāvīgu gāzes reverso plūsmu cauruļvadā.

Rīcība ES līmenī var būt nepieciešama arī noteiktās situācijās (piemēram, ES mēroga un reģionālās ārkārtas situācijās), kad dalībvalstis vienas pašas nevar pietiekami nodrošināt piegādes drošību ES un tādēļ minētās rīcības mēroga vai satura dēļ to var vieglāk nodrošināt ES līmenī.

- **Proporcionalitāte**

Regula ir izstrādāta, lai nodrošinātu pietiekami augstu gatavības līmeni pirms krīzes iestāšanās un mīkstinātu ietekmi uz klientiem, ko rada negaidīts notikums, kas pārtrauc gāzes padevi. Lai sasniegtu šo mērķi, tā piedāvā stingrāku reģionālo koordināciju, nosakot vairākus principus un standartus ES līmenī. Piedāvātās metodes pamatā ir cieša sadarbība starp dalībvalstīm konkrētā reģionā, veicot riska novērtējumu reģionālā līmenī. Lai nodrošinātu konsekveni visā ES, reģionālie riska novērtējumi tiks veikti, pamatojoties uz ES līmeņa simulāciju, kurā izmantos kopīgus standartus un īpašu scenāriju. Riski, kas apzināti reģionālajos riska novērtējumos, tiks risināti reģionālajos preventīvās rīcības plānos un ārkārtas situāciju plānos, kurus pārskatīs līdzīga līmeņa speciālisti un apstiprinās Komisija.

Regulas projekts nepiedāvā pilnībā saskaņot visus pasākumus, paredzot tos ES līmenī.

Ciešāka reģionālā sadarbība, vairākus standartus nosakot ES līmenī, ir nepieciešama, lai pietiekami labi novērstu nepilnības pašreizējā sistēmā (valstu riska novērtējumā un valstu plānos), un nodrošina problēmu atrisināšanu reģionālā līmenī, tomēr neregulējot šo jomu pārāk detalizēti. Tādēļ regulas projektā piedāvātā metode ir proporcionāla (skatīt arī ietekmes novērtējumu, 34.–46. un 50. lpp).

- **Juridisko instrumentu izvēle**

Spēkā esošais tiesību akts šajā jomā ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 994/2010 (2010. gada 20. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un Padomes Direktīvas 2004/67/EK atcelšanu. Piedāvātā tiesību akta mērķis ir uzlabot un nostiprināt pasākumus un procedūras, kas paredzētas esošajā regulā. Tādēļ tika nolemts, ka piemērotākais instruments ir regula.

3. EX-POST NOVĒRTĒJUMA REZULTĀTI, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

- **Ex-post novērtējums/spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Saskaņā ar uzraudzības pienākumu, kas paredzēts Regulas Nr. 994/2010 14. pantā, Komisija 2014. gadā sagatavoja ziņojumu⁴, novērtējot regulas īstenošanu un iespējamus veidus, kā turpmāk uzlabot drošību. Šis ziņojums detalizēti novērtē daudzus rīkus, kas minēti regulā, pievēršoties jautājumam, kā dalībvalstis tos īstenojušas un kā katrs no tiem ir palīdzējis uzlabot piegādes drošību ES un tās gatavību.

Šis ziņojums liecina, ka regula jau ir daudz paveikusi, lai uzlabotu Eiropas gāzes piegādes drošību gan gatavības, gan seku vājināšanas jomā. Dalībvalstis tagad ir labāk sagatavojušas piegādes krīzei, jo tām ir pienākums veikt pilnu riska novērtējumu un, pamatojoties uz tā rezultātiem, izstrādāt preventīvās rīcības un ārkārtas situāciju plānus. Dalībvalstis ir arī

4

<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/SWD%202014%20325%20Implementation%20of%20the%20Gas%20SoS%20Regulation%20en.pdf>

paaugstinājušas aizsardzības līmeni, jo tām vajadzēja sasniegt ES līmeņa piegādes un infrastruktūras standartu.

Vienlaikus šis ziņojums pierādīja, ka joprojām ir nopietni iemesli bažām par sadarbību starp dalībvalstīm (tās veic pārsvarā iekšējus pasākumus, kas nav pietiekami piemēroti gāzes piegādes problēmu risināšanai), piegādes standarta piemērošanu aizsargājamiem patērētājiem (galvenokārt mājsaimniecībām) un infrastruktūras standartu. Turklāt gāzes piegādes līgumi starp dabasgāzes uzņēmumiem un piegādātājiem ārpus ES nav pietiekami pārredzami. Šie trūkumi traucē efektīvi reaģēt krīzes brīdī.

Stresa tests, kas tika veikts 2014. gada vasarā, liecināja, ka būtiski traucējumi gāzes piegādē no austrumiem (t. i., no Krievijas) joprojām radītu būtisku ietekmi visā ES. Dažos reģionos, jo īpaši Austrumeiropā, gāzes trūkuma gadījumā joprojām iestātos smagas ekonomiskas un sociālas sekas. Turklāt 2012. gada aukstuma periodā vairumtirdzniecības gāzes cenas nākamajai dienai Eiropas centrmezglos pieauga par vairāk nekā 50 %, salīdzinot ar līmeni, kas bija reģistrēts pirms aukstā laika iestāšanās. Itālijā cenas pieauga no 38 EUR/MWh līdz 65 EUR/MWh, bet Apvienotajā Karalistē, Vācijā un Austrijā šīs cenas sasniedza 38 EUR/MWh no līmeņa 23 EUR/MWh⁵.

Pašreizējā situācija ir veidojusies, mijiedarbojoties dažādām problēmām ar atšķirīgu smaguma pakāpi, tostarp uzvedības aizspriedumiem (tīri nacionālai pieejai piegādes drošībai), ārējiem faktoriem (ne-ES piegādātāju rīcībai) un tehniskām problēmām (atbilstošas infrastruktūras trūkumam vai nepietiekamai infrastruktūras aizsardzībai).

Regula piedāvā pasākumus konstatēto nepilnību risināšanai.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Sabiedriskajā apspriešanās ar ieinteresētajām personām, kas notika no 2015. gada 15. janvāra līdz 8. aprīlim, tika saņemti 106 iesniegumi. Tas nozīmē, ka šī apspriešana ir uzskatāma par ļoti vērienīgu⁶. Lai gan lielākā respondentu daļa pārstāvēja privāto sektoru un patērētājus, piedalījās arī reglamentējošās vai nozares asociācijas un salīdzinoši liels skaits valsts iestāžu.

Apspriešana atbilda esošās regulas divpusējai struktūrai, kuras pamatā ir prevencija un mīkstināšana. Jautājumi par prevenciju tika izstrādāti tā, lai noskaidrotu, vai ir jāuzlabo spēkā esošās tiesību normas. Tomēr tie arī deva noteiktu iespēju pārbaudīt jaunas idejas, jo īpaši attiecībā uz pasākumu piemērošanu, lai sasniegtu piegādes standartu. Jautājumiem par mīkstināšanu bija mērķis noskaidrot, vai dalībvalstis ir gatavas pārvaldīt ārkārtas situācijas un, to darot, apsvērt lietderīgus koordinētus risinājumus, nevis apstiprināt tīri nacionālas pieejas un izmantot neproduktīvus pasākumus, kas ietekmē kaimiņvalstis.

Attiecībā uz rezultātiem lielākā daļa valsts iestāžu uzsvēra trūkumus sadarbībā starp dalībvalstīm, bet privātie uzņēmumi un asociācijas uzstāja, ka, risinot piegādes drošības problēmas, prioritāriem jābūt tirgus pasākumiem. Komisija ņēma šos viedokļus vērā, piedāvājot ciešāku reģionālo sadarbību un skaidru prioritāti ar tirgu saistītiem pasākumiem, risinot piegādes drošības riskus. Dažādie ieinteresēto personu viedokļi tika iekļauti arī

⁵ Avots: Eiropas Komisija.

⁶ Respondentu saraksts ir atrodams vietnē:

<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/List%20of%20stakeholders%20FOR%20PUBLICATION%20-%20updated%2018%2006.pdf>.

politikas risinājumu novērtējumā un ietekmes analīzē, kas sniegta ietekmes novērtējuma 6. un 7. iedaļā.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Gatavojot šo priekšlikumu, dažādiem tematiem tika piesaistīti ārēji konsultanti. Tika veikts pētījums par iespējām būvēt pazemes gāzes krātuves un to ietekmi⁷, kā arī izskatīti no JRC saņemtie materiāli, lai papildinātu ietekmes novērtējumu ar analīzi. Papildu pētījums, salīdzinot veidus, kā palielināt ES kaulēšanās spēju dabasgāzes tirgos⁸, papildināja vairākus politikas risinājumus jautājumā par to, kā sasniegt piegādes standartu (izmantojot kopīga iepirkuma shēmas).

- **Ietekmes novērtējums**

Visi piedāvātie pasākumi tika atbalstīti ietekmes novērtējumā.

Ietekmes novērtējuma padome sniedza labvēlīgu atzinumu 2015. gada 16. decembrī.

Ietekmes novērtējumā tika apskatīti četri politikas risinājumi.

1. Stingrāka īstenošana un ieteikuma tiesību pasākumi.
2. Uzlabota koordinācija un pielāgoti risinājumi.
3. Uzlabota koordinācija, paredzot vairākus principus/standartus, kas noteikti ES līmenī.
4. Pilnīga saskaņošana

1. un 2. risinājums netika atbalstīts, jo tiem bija nepietiekami iedarbības rādītāji attiecībā uz efektivitāti un lietderību. Tie nepiedāvāja pietiekamus uzlabojumus pašreizējās sistēmas nepilnībās, kas apzinātas ex-post novērtējumā (ziņojums sagatavots 2014. gadā) un stresa testā, kas tika veikts 2014. gada vasarā.

4. risinājumā ir iekļautas vairākas metodes, kas ir efektīvākas par 1. un 2. risinājumu. Tomēr dažas no tām nav efektīvākas par tām, kas pieejamas 3. risinājumā. Turklāt to izmaksas ir lielākas, un dažas no tām var būt neproduktīvas. Tādēļ arī 4. risinājums netika atbalstīts.

Galīgais priekšlikums ir izvēlēties 3. risinājumu, kas ir visefektīvākais pasākumu apkopojums. Tas ir labākais risinājums gan attiecībā uz efektivitāti, gan lietderību. Tika izskatītas šādas ietekmes.

1. Izmaksas un ietekme uz cenām

Vispārējā ietekme uz izmaksām un cenām būs ļoti ierobežota. Vairāki priekšlikumi paredzēja novērst nevajadzīgas izmaksas un izmantot dažādu pasākumu sinerģijas, lai uzlabotu piegādes drošību. Tas samazinātu piegādes drošības sistēmas vispārējās izmaksas visiem patērētājiem. Tādi pasākumi kā reģionālā riska novērtējumi, reģionālie plāni vai noteikumi par līgumiem būtiski nepalielinātu izmaksas. Tie var ietekmēt administratīvo slogu.

⁷ Pētījums par gāzes krātuvju nozīmību iekšējā tirgū un piegādes drošības nodrošināšanā, ko Enerģētikas ģenerāldirektorāta vajadzībām sagatavoja REF4E, Mercados un E-Bridge.
<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/REPORT-Gas%20Storage-20150728.pdf>

⁸ "Izmaksu un ieguvumu ekonomiskā analīze dažādām pieejām, kā palielināt ES pircēju kaulēšanās spēju dabasgāzes vairumtirdzniecības tirgos." Komisija publicēs šo pētījumu savā tīmekļa vietnē.

Politikas instrumenti, kas var būtiskāk ietekmēt izmaksas, ir N-1 aprēķinu pilnveidošana un reversās plūsmas pienākumi. Tomēr attiecībā uz N-1 standartu nav iespējams, ka formulas pilnveidošana padarīs atbilstīgu dalībvalsti par neatbilstīgu, tādējādi izraisot obligātus ieguldījumus. Saglabājas iespēja veikt pasākumus pieprasījuma pusē, lai sasniegtu N-1 standartu. Pieskaņoti N-1 aprēķini varētu palielināt ieguldījumus, bet tam pamatā būtu attiecīgās dalībvalsts novērtējums un labāks priekšstats par faktiskās kapacitātes stāvokli. Tādēļ šķiet, ka tas ir rentabls pasākums, ņemot vērā priekšrocības, ko dod uzlabota nozares diagnoze, veicot minimālus ieguldījumus (piemēram, reālā krātuvju ietilpība, izmantojot reālistiskākas aplēses par to iztukšošanas ātrumu, atkarībā no uzglabātās gāzes daudzuma). Hidrauliskajiem aprēķiniem⁹ nevajadzētu radīt nekādas papildu izmaksas, jo pārvades sistēmas operatori (PSO) ir rīki šādu novērtējumu veikšanai. Simulāciju ES līmenī var veikt ENTSO, iekļaujot to ikgadējā vasaras un ziemas piegādes pārskatā, ko paredz Regula (EK) Nr. 715/2009. Tā var palīdzēt apzināt rentablākos pasākumus, lai samazinātu jebkuru nelabvēlīgu ietekmi.

2. Ietekme uz ieinteresētajām personām, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem

Kopumā 3. risinājums būs izdevīgs tirgus dalībniekiem un patērētājiem. Piegādes standarta pasākumu uzlabota uzraudzība nodrošinās pārredzamu un rentablu atbilstību. Sabiedriskās apspriešanas laikā daudzi nozares respondenti apgalvoja, ka vēlētos uzlabotu pārredzamību un pilnībā pamatotus pasākumus, kas tiek regulāri pārskatīti vai pārbaudīti.

Mazie un vidējie uzņēmumi arī turpmāk būs "aizsargājami patērētāji", ja dalībvalstis tā nolems, tādēļ viņus šis risinājums nelabvēlīgi neietekmēs. Šajā risinājumā lielākā atšķirība ir tāda, ka uz MVU ne obligāti attieksies **solidaritātes princips**. Tomēr jāatgādina, ka šā principa mērķis ir nodrošināt nepārtrauktu piegādi mājāsaimniecībām un būtisko sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem ārkārtas gadījumos. Šis mehānisms ir pēdējais glābiņš, kas paredzēts tikai izmantošanai situācijās, kad pilnībā pārtrūkst gāzes piegāde. Kaut arī grozītās regulas mērķis ir novērst šādas situācijas, tomēr mums jābūt tām gataviem.

3. Iekšējā tirgus izveides pabeigšana

3. risinājums var palīdzēt uzlabot vienotā enerģijas tirgus darbību. Piedāvātie pasākumi būtiski samazinās risku, ka valstu pasākumi piegādes drošības nodrošināšanai varētu traucēt konkurenci vai radīt diskrimināciju pret citu valstu piederīgajiem. Pirmkārt, obligātajiem ietekmes novērtējumiem par jaunajiem ārpustirgus pasākumiem, ko pieņems dalībvalstis, jānovērš kaitīgu pasākumu stāšanās spēkā un iekļaušana plānos. Arī esošos pasākumus rūpīgi izvērtēs citas attiecīgā reģiona dalībvalstis. Tas palīdzēs novērst situācijas, kad vienā valstī veiktie pasākumi rada negatīvu pārplūšanas efektu kaimiņvalstīs. Otrkārt, salīdzinošās izvērtēšanas procesam un Komisijas uzraudzībai jāpalīdz apzināt un novērst jebkuras šo pasākumu radītās problēmas, lai nodrošinātu piegādes drošību.

• Normatīvā atbilstība un vienkāršošana

Priekšlikums palielinās administratīvo slogu nebūtiskā mērā. Viens no galvenajiem administratīvā sloga avotiem būs nepieciešamība izstrādāt reģionālos riska novērtējumus un reģionālos preventīvās rīcības plānus, kā arī plānus ārkārtas situācijām. Tomēr, tā kā 3. risinājuma pamatā ir esošā obligātā šo plānu apspriešana reģionālā līmenī un tas paredz

⁹ Hidraulikas aprēķinu pamatā ir simulācijas rezultāti, kurā izmantots matemātisks modelis, kas raksturo gāzes transportēšanu (valsts vai reģionālā) tīklā, ņemot vērā topoloģiju un fizikālās īpašības. Šis modelis izmanto spiediena ierobežojumus piegādes vietās un pieprasījuma profilus. N-1 scenārija simulācija, izmantojot hidraulikas modeli, ļauj uzzināt, vai sistēmā pieejamā gāze var sasniegt visas piegādes vietas gadījumos, kad rodas traucējumi galvenajā gāzes infrastruktūrā.

skaidrāku sistēmu reģionālai sadarbībai un koordinācijai, pamatojoties uz rezultātiem, administratīvais slogs nepalielināsies būtiski. Šis risinājums ir tehniski un juridiski iespējams, kā to apliecina Apvienotās Karalistes un Īrijas kopīgie preventīvās rīcības plāni un kopīgais ziņojums, ko sagatavoja Baltijas valstis un Somija 2014. gada stresa testa laikā.

Lai laikus īstenotu šos plānus, skaidri jādefinē atbildības jomas un termiņi. To var izdarīt dažādi. Piemēram, dažos gadījumos darbojas sekretariāts, bet pagātnē vairākas dalībvalstis izvēlējās piešķirt atbildību par konkrētiem plāniem rotācijas kārtībā. Komisija ir gatava sniegt vadlīnijas un atvieglot procesu, ja nepieciešams, kā tas tika darīts stresa testa laikā attiecībā uz mērķa grupām un BEMIP mērķa grupā – attiecībā uz reģionālo sadarbību starp Baltijas valstīm un Somiju.

Administratīvais slogs jebkurā gadījumā palielināsies, pat ja reģionālie plāni aizstās valstu plānus, tādējādi novēršot uzdevumu dublēšanos. Var arī piebilst, ka vienošanās par plāniem reģionālā līmenī var prasīt vairāk laika un radīt vajadzību pēc papildu mehānismiem. Tādēļ un, lai samazinātu administratīvo slogu, reģionālos riska novērtējumus un reģionālos plānus varētu atjaunināt ik pēc četriem gadiem, nevis katru otro gadu, kā to paredz spēkā esošā regula.

Šajā regulā paredzētajiem plāniem jābūt saskanīgiem ar Enerģētikas savienības stratēģiskās plānošanas un ziņojumu sniegšanas rīkiem. Tomēr ārkārtas situāciju plāni un preventīvās rīcības plāni, kas jāizstrādā saskaņā ar šo regulu, nav politikas dokumenti, kas nosaka stratēģiskas politikas izvēles. Tie ir tehniski pēc rakstura, to mērķis ir novērst ārkārtas situāciju rašanos vai padziļināšanos un samazināt šādu situāciju ietekmi.

- **Pamattiesības**

Nepiemēro.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē ES budžetu.

5. PĀRĒJIE ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un pārraudzības, novērtēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtība**

Komisija veiks pārraudzību par to, kā dalībvalstis īsteno izmaiņas, kuras ievieš Gāzes piegādes drošības regula. Pastiprinātai iesaistei, kā arī pārraudzības un uzraudzības pilnvarām jānodrošina pilnīgāka noteikumu izpilde ES līmenī. Vajadzības gadījumā Komisija piedāvās palīdzību dalībvalstīm, īstenojot nepieciešamās izmaiņas tiesību aktos, un rīkos darbseminārus ar visu dalībvalstu piedalīšanos vai divpusējas sanāksmes, ja kāda valsts to pieprasīs. Ja būs nepieciešams, Komisija sāks procedūru, kas paredzēta LESD 258. pantā, kādai dalībvalstij neizpildot pienākumu īstenot un piemērot Savienības tiesības.

Komisija arī pastāvīgi uzraudzīs piegādes drošību ES un regulāri sniegs ziņojumus Gāzes koordinācijas grupai.

- **Paskaidrojuma dokumenti (direktīvām)**

Nepiemēro.

- **Priekšlikuma noteikumu sīkāks skaidrojums**

Grozītā regula satur turpmāk minētos elementus.

1. Uzlabota reģionālā sadarbība un koordinācija kā visrentablākā metode piegādes drošības uzlabošanai visā ES:

- Obligāti reģionālie preventīvās rīcības plāni un ārkārtas situāciju plāni ("plāni") un reģionālie riska novērtējumi, kas jā sagatavo kopīgi, izmantojot obligātos modeļus regulas pielikumos.

- Regulas I pielikums kā reģionālās sadarbības pamats satur priekšlikumu, kas ilustrē reģionu sastāvu, pamatojoties uz kritērijiem, kuri noteikti 3. panta 7. punktā (t. i., kā piedāvāts kartē, kas pievienota ietekmes novērtējuma 2. risinājumam). Komisija uzskata, ka šis priekšlikums ir labākais veids, kā nodrošināt drošu gāzes piegādi ārkārtas gadījumos. Iespēju robežās tā pamatā ir esošās reģionālās sadarbības struktūras, ko izveidojušas dalībvalstis un Komisija, jo īpaši reģionālās grupas, kas izveidotas saskaņā ar Regulu Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes¹⁰ (TEN-E regulu). Tomēr, tā kā šai regulai un TEN-E regulai ir dažādi mērķi, reģionālo grupu lielums un sastāvs tiek mainīti. Tāpēc šīs regulas nolūkā, definējot reģionālās grupas, vajadzētu ņemt vērā šādus kritērijus, kas noteikti 3. panta 7. punktā: piegādes modeļi; esošie un plānotie starpsavienojumi un starpsavienojumu jaudas starp dalībvalstīm; tirgus attīstība un tirgus brieduma pakāpe; esošās sadarbības struktūras; dalībvalstu skaits reģionā, kam jābūt ierobežotam, lai saglabātu darbaspēju.

Piemēram, ziemeļrietumu reģions (Apvienotā Karaliste un Īrija) izmanto esošo sadarbību starp abām valstīm. Veidojot lielāko daļu reģionu (Dienvidu gāzes koridoru, Centrālo un austrumu reģionu, Dienvidaustrumu reģionu, Baltijas enerģijas tirgu I un II), loģiskais pamatojums ir piedāvājuma tendences gadījumam, ja pārtrūkst piegāde no Krievijas. Ziemeļu un dienvidu reģiona izveide Rietumeiropā (Beļģija, Francija, Luksemburga, Spānija, Nīderlande un Portugāle) liecina par faktu, ka gāzes tirgus šajā ES daļā ir stabils un pietiekami attīstīts. Var izrādīties, ka tas ir labākais veids, kā novērst ārkārtas situācijas vai, ja tādas rodas, mīkstināt to ietekmi.

- Reģionālos plānus nodod salīdzinošai izvērtēšanai. Komisija to organizē, atlasot katras salīdzinošās izvērtēšanas grupas (vienu no katra reģiona) starp kandidātiem, kurus izvirza dalībvalstis. Komisija salīdzinošā izvērtēšanā piedalās kā novērotāja.

- Gāzes koordinācijas grupa apspriež šos plānus, pamatojoties salīdzinošās izvērtēšanas rezultātiem, lai nodrošinātu dažādu reģionu plānu savstarpēju konsekveni.

- Procesa noslēgumā Komisija var pieprasīt grozījumus šajos plānos, pieņemot Komisijas lēmumus, un pēc tam tos apstiprināt.

2. Detalizētāki pienākumi, lai nodrošinātu nepieciešamās infrastruktūras pieejamību:

- N-1 aprēķiniem jāpievieno nacionālie hidraulikas aprēķini un ES līmeņa simulācijas, ko sagatavo ENTSO, līdzīgi tiem modeļiem, kas tika izstrādāti stresa testiem 2014. gada vasarā.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. aprīļa Regula (ES) Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009, OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.

- Attiecībā uz reversajām plūsmām visas starpsavienojumu punkti jāaprīko ar pastāvīgām reversēšanas iekārtām, ja vien netiek piešķirts atbrīvojums.

i) Lēmumi par atbrīvojuma piešķiršanu vai būvējamās iekārtas jaudu kopīgi jāpieņem starpsavienojuma vietas abu pušu kompetentajām iestādēm ("kopīgs lēmums"), apspriežoties ar citām dalībvalstīm, kas atrodas gar gāzes piegādes koridoru, Komisiju un ACER.

ii) ACER jāsniedz atzinums par kompetento iestāžu kopīgo lēmumu.

iii) Komisija var pieņemt lēmumu, ņemot vērā ACER atzinumu un pieprasot grozījumus kompetento iestāžu kopīgajā lēmumā. Komisijas pilnvarojums pieņemt lēmumus šajā jomā vairs neaprobežosies tikai ar gadījumiem, kad vairākas dalībvalstis nespēj vienoties.

iv) Ja noteiktā termiņā netiek pieņemts kopīgs lēmums, ACER sagatavo lēmumu, kas satur priekšlikumu par atbrīvojumu vai attiecīgo reversēšanas iekārtu. ACER lēmums būs pamats Komisijas lēmumam, kas paredzēs noteikumus attiecībā uz atbrīvojumu vai attiecīgo iekārtu.

v) Esošie atbrīvojumi jāpārskata saskaņā ar jauno kārtību.

3. Uzlabots riska novērtējums un riska novēršana

- Uzlabota piekļuve informācijai:

i) Līgumiskās informācijas, par kuru Komisija tiek automātiski informēta saskaņā ar esošajiem mehānismiem, apjoma ierobežots palielinājums (t. i., vismaz par gāzes apjomiem dienā, mēnesī un gadā). Šāda informācija vairs netiks sniegta apkopotā veidā.

ii) Kompetentās iestādes būs pilnvarotas pieprasīt no dabasgāzes uzņēmumiem papildu informāciju, tostarp līgumisko informāciju, pirms ārkārtas situācijas iestāšanās, bet pietiekami pamatotos apstākļos (piemēram, iespējama apdraudējuma gadījumā). Komisija varēs pieprasīt piekļuvi šai informācijai un ierosināt arī kompetentajām iestādēm iesniegt šādus pieprasījumus. Šis noteikums tiek ieviests, pamatojoties uz Komisijas pieredzi 2014.–2015. gada ziemā. Komisija konstatēja Krievijas gāzes piegādes samazināšanos vairākiem ES gāzes uzņēmumiem. Tomēr tā saņēma tikai ierobežotu informāciju, kas neļāva pietiekami novērtēt izmaiņas, jo kompetentajām iestādēm nebija juridiska pamata pieprasīt attiecīgajiem gāzes uzņēmumiem sniegt tik konkrētu informāciju, jo minētā situācija netika atzīta par ārkārtas gadījumu.

iii) Dabasgāzes uzņēmumiem būs automātiski jāinformē valsts kompetentā iestāde un Komisija par līgumiem, kas attiecas uz gāzes piegādes drošību, tiklīdz tie parakstīti vai grozīti. Līgumi par piegādes drošību ir ilgtermiņa līgumi (t. i., tie ir spēkā ilgāk nekā vienu gadu), kas atsevišķi vai kopā ar citiem līgumiem, kas noslēgti ar to pašu piegādātāju vai tā meitasuzņēmumiem, nodrošina vairāk nekā 40 % ikgadējā dabasgāzes patēriņa attiecīgajā dalībvalstī, piegādājot gāzi vienam dabasgāzes uzņēmumam vai tā meitasuzņēmumiem.

iv) Automātiska paziņošana būs nepieciešama, noslēdzot vai grozot līgumu, kas atbilst minētajam robežkritērijam. Tomēr arī līgumi, kas neatbilst šim kritērijam, var būt būtiski, novērtējot gāzes piegādes drošību. Kaut arī tirgus ir mainījies tā, ka ļoti ilglaicīgi līgumi pašlaik ir retums, tie tomēr ir sastopami. Ja ilgtermiņa līgums tiks noslēgts tieši pirms šīs regulas stāšanās spēkā, uz to neattieksies automātiskais pienākums par paziņošanu valsts kompetentajai iestādei un Komisijai. Turklāt, ja šāds līgums paredzēs noteikumu par cenas

sasaisti ar centrmezgla cenu, to nevarēs grozīt daudzus gadus. Citiem vārdiem, netiks piemērots arī automātiskais pienākums paziņot grozījumus.

Nemot vērā šo situāciju, Komisijai un kompetentajām iestādēm ir vajadzīgs pilnvarojums pieprasīt līgumu paziņošanu, pat ja tie netiek grozīti vai neatbilst robežkritērijam. Tādēļ, pietiekami pamatotos gadījumos, piemēram, iepriekš minētajos, Komisija vai kompetentās iestādes varēs pieprasīt līgumu paziņošanu, ja tie būs nepieciešami, lai visaptveroši novērtētu līgumiskās sistēmas ietekmi uz piegādes drošības situāciju dalībvalstī, reģionā vai ES kopumā, jo īpaši attiecībā uz riska novērtējumiem, preventīvās rīcības plāniem un ārkārtas situāciju plāniem.

Tā kā kompetento iestāžu vai Komisijas pieprasījums varēs attiekties uz līgumu kopumā, kompetentās iestādes drīkstēs saņemt informāciju arī par cenām. Pēc tam Komisija varēs izmantot šo līgumu informāciju, novērtējot piegādes drošības situāciju ES kopumā un jo īpaši izvērtējot preventīvās rīcības plānus un ārkārtas situāciju plānus. Ja dabasgāzes uzņēmums neizpildīs paziņošanas pienākumu, Komisija varēs sākt pārkāpuma procedūru pret dalībvalsti, kuras kompetentajai iestādei ir pilnvaras saņemt vai pieprasīt attiecīgo līgumu.

Apstāklis, ka Komisijai turpmāk būs labāka piekļuve informācijai par komerciāliem līgumiem, nekādā veidā neietekmē tās sāktu gāzes tirgus uzraudzību. Tā iejauksies, ja konstatēs tirgus ļaunprātīgu izmantošanu.

- Pienākums riska novērtējumā izskatīt visus būtiskos riskus, piemēram, dabas katastrofas, tehnoloģiskos, komerciālos, finansiālos, sociālos, politiskos un ar tirgu saistītos riskus. Plānos ir jāparedz efektīvi, proporcionāli un nediskriminējoši pasākumi visu būtisko risku novēršanai. Šā pienākuma mērķis ir uzlabot pārredzamību un veicināt labās prakses kopīgu lietošanu.

4. Pastiprināta uzraudzība pār pienākumiem piegādāt gāzi noteiktām patērētāju kategorijām, arī sarežģītos apstākļos (**piegādes standarts**).

- Pašreizējā regulā definētais piegādes standarts netiek mainīts, un tas garantē nepārtrauktu gāzes piegādi aizsargājamiem patērētājiem vismaz 7 vai 30 kalendārās dienas, atkarībā no izvēlēta scenārija, arī gadījumā, ja gāzes piegādes izstāst un/vai rodas ļoti liels pieprasījums.

- Uzlabota Komisijas uzraudzība pār esošajiem valstu pasākumiem piegādes pienākuma izpildei (Komisijai pieņemot lēmumus par plāniem), lai novērstu nepietiekamu vai pārmērīgu aizsardzību, kas var nelabvēlīgi ietekmēt mazāk aizsargātās dalībvalstis.

- Jauniem ārpustirgus pasākumiem, lai sasniegtu piegādes standartu, jāveic sabiedriska ietekmes novērtējums, un tie jāpaziņo Komisijai, kas novērtē to proporcionalitāti un ietekmi uz iekšējo tirgu, kā arī piegādes drošību citās dalībvalstīs. Komisija var pieņemt lēmumu, pieprasot grozīt šos pasākumus, kas nevar stāties spēkā, ja neatbilst Komisijas lēmumam.

5. Regula nepārprotami paredz jaunu **solidaritātes principu**.

- Ja dalībvalsts piemēro regulas atļautu augstāku piegādes standartu, kas var samazināt gāzes plūsmas no vienas valsts uz otru, tādējādi pasliktinot piegādes drošības situāciju kaimiņu dalībvalstī, šis paaugstinātais piegādes standarts ārkārtas situācijā jāatjauno līdz ES noteiktajam līmenim (kas garantē visu aizsargājamo patērētāju apkalpošanu).

- Solidaritātes princips, pamatojoties uz tehniskiem un administratīviem mehānismiem, par kuriem vienojušās dalībvalstis, būs piemērojams obligāti. Pat ja kādā konkrētā dalībvalstī ārkārtas situācija nebūs iestājusies, patērētājiem, kas nav mājsaimniecības, būtisku sabiedrisku pakalpojumu sniedzēji un centralizētas siltumapgādes mezgli, vairs nepiegādās gāzi, kamēr ar to nebūs apgādātas mājsaimniecības, būtisku sabiedrisku pakalpojumu sniedzēji un centralizētas siltumapgādes mezgli citā dalībvalstī, kur iestājusies ārkārtas situācija un kurai ir savienojums ar pirmās valsts pārvades tīklu.

6. Aizsargājamo patērētāju definīcija tiks saglabāta (t. i., mazie un vidējie uzņēmumi būs atzīstami par aizsargātiem klientiem, ja dalībvalsts tā nolems). Tomēr dalībvalstīm savu plānu ietvaros būs jāievieš pasākumi, lai risinātu tehniskas problēmas un nepieļautu, ka aizsargājamiem patērētājiem paredzēto gāzi patērē patērētāji, kas tādi nav. Dalībvalstis varēs lemt par šo pasākumu raksturu.

7. Regulas piemērošana starp Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm un ES dalībvalstīm. Enerģētikas kopienas Ministru padome šo regulu pieņem un integrē Enerģētikas kopienā ar Kopējo aktu par piegādes drošību, ar kuru Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm attiecībā pret dalībvalstīm tiek noteikti tādi paši pienākumi kā dalībvalstīm pret līgumslēdzējām pusēm, Enerģētikas kopienas sekretariāts par īstenošanu un pieprasījumu informē Komisiju, apstiprinot, ka var piemērot savstarpējos pienākumus starp pieprasījumu iesniegušo Enerģētikas kopienas līgumslēdzēju pusi un dalībvalstīm. Šie pienākumi skar riska novērtējumu, riska novēršanas un ārkārtas pasākumu satvaru.

8. Attiecībā uz kopīgu iepirkumu mehānismiem regula nepārprotami paredz, ka dalībvalstis un dabasgāzes uzņēmumi var brīvi pētīt iespējamās priekšrocības, ko rada kolektīva dabasgāzes iepirkšana, lai risinātu nepietiekamas piegādes situācijas. Šādiem mehānismiem jābūt saskaņotiem ar PTO un ES konkurences noteikumiem, jo īpaši ar Komisijas pamatnostādņēm par horizontālās sadarbības nolīgumiem.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA**par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES)
Nr. 994/2010**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 194. pantu,
ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹¹,
ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu¹²,
saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
tā kā:

- (1) Dabaszgāze vēl aizvien ir būtisks Savienības energoapgādātības elements. Lielu daļu dabaszgāzes Savienībā importē no trešām valstīm.
- (2) Būtiski gāzes piegādes traucējumi var ietekmēt visas dalībvalstis, Savienību kopumā un Atēnās 2005. gada 25. oktobrī parakstītā Enerģētikas kopienas dibināšanas līguma līgumslēdzējas puses. Tie var arī smagi kaitēt Savienības ekonomikai un būtiski ietekmēt sabiedrību, jo īpaši mazāk aizsargātas patērētāju grupas.
- (3) Šīs regulas mērķis ir nodrošināt, ka tiek veikti visi nepieciešamie pasākumi, lai garantētu nepārtrauktu gāzes piegādi visā Savienībā, jo īpaši aizsargājamiem patērētājiem, smagos klimatiskos apstākļos vai gāzes piegādes traucējumu gadījumā. Šos mērķus vajadzētu sasniegt ar izmaksu ziņā visefektīvākajiem pasākumiem un tā, lai nekropļotu enerģijas tirgus.
- (4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Regula (ES) Nr. 994/2010 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem jau ir būtiski un labvēlīgi ietekmējusi Savienības situāciju gāzes piegādes drošības jomā gan gatavības palielināšanas, gan krīzes vājināšanas ziņā. Tagad dalībvalstīm ir jāsagatavo plāni ar preventīviem un ārkārtas pasākumiem, tāpēc tās ir labāk sagatavotas piegādes krīzēm, un, tā kā dalībvalstīm ir jāizpilda virkne pienākumu saistībā ar infrastruktūras jaudu un gāzes piegādēm, tās ir arī labāk pasargātas. Tomēr 2014. gada oktobra ziņojums par Regulas (ES) Nr. 994/2010 īstenošanu atklāja, ka ir vairākas jomas, kurās regulu var uzlabot un līdz ar to vēl vairāk stiprināt piegādes drošību Savienībā.

¹¹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹² OV C [...], [...], [...]. lpp.

- (5) Komisijas 2014. gada oktobra paziņojumā par Eiropas gāzes sistēmas īstermiņa izturētspēju¹³ analizēts, kāda ietekme būtu dalējam vai pilnīgam gāzes piegādes pārtraukumam no Krievijas, un secināts, ka kardināla pārtraukuma gadījumā tūri nacionāla mēroga pieeja nav sevišķi iedarbīga, jo pēc definīcijas ir pārlietu šaura. Šis stresa tests parādīja, ka sadarbīgāka dalībvalstu pieeja varētu ievērojami samazināt sevišķi smagu piegādes traucējumu ietekmi vismazāk aizsargātajās dalībvalstīs.
- (6) Komisijas 2015. gada februāra paziņojumā "Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku"¹⁴ uzsvērts, ka enerģētisko drošību nav iespējams panākt bez Enerģētikas savienības stūrakmeņiem — savstarpējas solidaritātes un uzticēšanās. Šīs regulas mērķim vajadzētu būt solidaritātes un uzticēšanās vairošanai dalībvalstu starpā, un ar to vajadzētu ieviest pasākumus, kas nepieciešami šo mērķu sasniegšanai, tādējādi bruģējot ceļu Enerģētikas savienības iedzīvināšanai.
- (7) Nevainojami funkcionējošs iekšējais gāzes tirgus ir labākā garantija energoapgādātībai visā Savienībā un mazāk nelabvēlīgai piegādes traucējumu ietekmei uz atsevišķām dalībvalstīm. Ja kādā dalībvalstī ir apdraudēta piegādes drošība, pastāv risks, ka šīs dalībvalsts vienpusēji izstrādātie pasākumi apdraudēs iekšējā gāzes tirgus pareizu darbību un kaitēs gāzes piegādei patērētājiem citās dalībvalstīs. Lai iekšējais gāzes tirgus varētu darboties arī nepietiekamas piegādes apstākļos, ir jāparedz, ka atbildes reakcijai uz piegādes krīzi jābūt solidārai un koordinētai gan attiecībā uz preventīvajiem pasākumiem, gan reaģējot uz konkrētiem piegādes traucējumiem.
- (8) Pagaidām nav pilnībā liktas lietā reģionālās sadarbības pavērtās iespējas īstenot efektīvākus un lētākus pasākumus. Tas attiecas ne tikai uz nacionālo vājināšanas pasākumu labāku koordināciju ārkārtas situācijās, bet arī uz nacionālajiem preventīvajiem pasākumiem, piemēram, valsts krājumiem vai sašķidrinātās dabasgāzes (LNG) politiku, kam dažos reģionos var būt stratēģiska nozīme.
- (9) Solidaritātes garā par šīs regulas vadošo principu jāklūst reģionālajai sadarbībai, kurā iesaistījušās gan publiskās iestādes, gan dabasgāzes uzņēmumi — tas ļaus apzināt nozīmīgos riskus katrā reģionā un optimāli izmantot koordinētu pasākumu sniegtās priekšrocības šo risku vājināšanā, un ieviest no Savienības patērētāju viedokļa izmaksu ziņā pašus efektīvākos pasākumus.
- (10) Ir patērētāji, tostarp mājsaimniecības un būtisku sociālu pakalpojumu sniedzēji, kas ir sevišķi mazaizsargāti un kam var būt vajadzīga sociālā aizsardzība. Šādu aizsargājamo patērētāju definīcijai nevajadzētu būt pretrunā ar Savienības solidaritātes mehānismiem.
- (11) Atbildība par gāzes piegādes drošību būtu kopīgi jāuzņemas dabasgāzes uzņēmumiem, dalībvalstīm (ar kompetento iestāžu starpniecību) un Komisijai to attiecīgajā darba laukā. Šāda kopīga atbildība prasa iesaistīto pušu ciešu sadarbību. Tomēr nozīmīga loma piegādes drošībā var būt arī patērētājiem, kas lieto gāzi elektroenerģijas ražošanai vai rūpnieciskiem mērķiem, jo tie spēj krīzes situācijās reaģēt ar pieprasījuma puses pasākumiem, piemēram, slēgt pārtraucamus līgumus vai pāriet uz citu kurināmo, un tam ir tūlītēja ietekme uz piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru.

¹³ COM(2014)654 galīgā redakcija.

¹⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Reģionu komitejai un Eiropas Investīciju bankai "Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku" (COM(2015) 80 *final*).

- (12) Kā norādīts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/73/EK¹⁵, kompetentajām iestādēm, pildot šajā regulā noteiktos uzdevumus, ir cieši jāsadarbojas ar citām šajā sakarā nozīmīgām valsts iestādēm, jo īpaši valsts regulatīvajām iestādēm.
- (13) Infrastruktūras standartam vajadzētu dalībvalstīm uzlikt par pienākumu uzturēt infrastruktūru minimālajā līmenī tā, lai nodrošinātu sistēmu ar zināmu rezervi gadījumiem, kad rodas traucējumi vienīgās lielākās infrastruktūras darbībā. Tā kā analīze uz N-1 rādītāja pamata ir pieeja, kas balstās tikai uz jaudu, N-1 rezultāti būtu jāpapildina ar sīku analīzi, kurā apskatītas arī gāzes plūsmas.
- (14) Regula (ES) Nr. 994/2010 nosaka, ka pārvades sistēmas operatoriem ir jānodrošina pastāvīga divvirzienu jauda visos pārrobežu starpsavienojumos, izņemot tad, ja ir piešķirts atbrīvojums no šī pienākuma. Tas tāpēc, lai nodrošinātu, ka jauna starpsavienotāja plānošanā tiek ņemti vērā iespējamie ieguvumi no pastāvīgas divvirzienu jaudas. Tomēr divvirzienu jaudu var izmantot, lai piegādātu gāzi gan kaimiņu dalībvalstij, gan citām dalībvalstīm gāzes piegādes koridorā. Tas nozīmē, ka ieguvumi, ko piegādes drošībai nes pastāvīgi nodrošināta divvirzienu jauda, ir jāskata plašākā perspektīvā no solidaritātes un ciešākas sadarbības skatpunkta. Tāpēc, apsverot, vai realizēt divvirzienu jaudu, vajadzētu veikt izmaksu un ieguvumu analīzi, kurā ņemts vērā viss transportēšanas koridors. Līdz ar to no kompetentajām iestādēm vajadzētu prasīt, lai tās izņemumus, kas piešķirti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 994/2010, pārvērtētu, pamatojoties uz reģionālajiem riska novērtējumiem.
- (15) Padomes Direktīva 2008/114/EK¹⁶ paredz procesu ar mērķi uzlabot izraudzīto Eiropas kritisko infrastruktūru, tostarp vairāku gāzes infrastruktūru, drošību Savienībā. Direktīva 2008/114/EK kopā ar šo regulu palīdz izveidot visaptverošu pieeju Savienības enerģētiskajai drošībai.
- (16) Regulā ir noteikti piegādes drošības standarti, kas ir pietiekami saskaņoti un aptver vismaz tādas situācijas kā tā, kas izveidojās 2009. gada janvārī, kad tika pārtrauktas gāzes piegādes no Krievijas. Šajos standartos ir ņemtas vērā dalībvalstu atšķirības, sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un patērētāju aizsardzības pasākumi, kā noteikts Direktīvas 2009/73/EK 3. pantā. Piegādes drošības standartiem vajadzētu būt stabiliem, lai nodrošinātu nepieciešamo tiesisko noteiktību, precīzi definētiem, un ar tiem nedrīkstētu uzlikt nepamatotu un nesamērīgu slogu dabasgāzes uzņēmumiem. Ar tiem būtu arī jāgarantē, ka Savienības uzņēmumiem ir vienlīdzīga piekļuve dalībvalstu patērētājiem.
- (17) Reģionāla pieeja riska novērtēšanai un preventīvo un vājināšanas pasākumu definēšanai un pieņemšanai ir iespēja šos pūliņus koordinēt, un tas dod lielus ieguvumus pasākumu iedarbīguma un resursu optimizācijas ziņā. Tas jo īpaši sakāms par pasākumiem, kuru mērķis ir ļoti sarežģītos apstākļos garantēt nepārtrauktas piegādes aizsargājamiem patērētājiem, un pasākumiem, kas domāti ārkārtas stāvokļa seku vājināšanai. Korelēto risku novērtēšana reģionālā līmenī ir gan vispusīgāka, gan precīzāka, un tas nodrošinās, ka dalībvalstis ir labāk sagatavotas krīzei. Bez tam ārkārtas situācijā koordinēta un iepriekš saskaņota pieeja piegādes drošībai nodrošina

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.).

¹⁶ Padomes 2008. gada 8. decembra Direktīva 2008/114/EK par to, lai apzinātu un noteiktu Eiropas Kritiskās infrastruktūras un novērtētu vajadzību uzlabot to aizsardzību (OV L 345, 23.12.2008., 75. lpp.).

pretpasākumu konsekvenci un mazina iespējamo negatīvo blakusietekmi, kāda vien nacionāliem pasākumiem varētu būt uz kaimiņu dalībvalstīm.

- (18) Reģioni definējami, pēc iespējas pamatojoties uz jau pastāvošajām reģionālās sadarbības struktūrām, ko izveidojušas dalībvalstis un Komisija, un jo īpaši uz reģionālajām grupām, kas izveidotas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 347/2013 par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm¹⁷ (*TEN-E* regula). Tomēr šai regulai un *TEN-E* regulai ir atšķirīgi mērķi, tāpēc arī attiecīgās reģionālās grupas var atšķirties pēc lieluma un sastāva.
- (19) Tāpēc šīs regulas nolūkā, definējot reģionālās grupas, vajadzētu ņemt vērā šādus kritērijus: piegāžu modeļi, esošie un plānotie starpsavienojumi un starpsavienojumu jaudas starp dalībvalstīm, tirgus attīstība un tirgus brieduma pakāpe, pastāvošās reģionālās sadarbības struktūras un dalībvalstu skaits reģionā — tam jābūt ierobežotam, lai grupa nebūtu nepārvaldāmi liela.
- (20) Lai reģionālā sadarbība būtu iespējama, dalībvalstīm katrā reģionā vajadzētu izveidot sadarbības mehānismu. Šādu mehānismu vai mehānismus vajadzētu izveidot pietiekami savlaicīgi, lai būtu iespējams veikt riska novērtējumu un sagatavot jēgpilnus plānus reģionālā līmenī. Dalībvalstis var brīvi vienoties par sadarbības mehānismu, kas attiecīgajam reģionam ir vispiemērotākais. Komisijai vajadzētu sekmēt procesu kā tādu un dalīties paraugpraksē par reģionālas sadarbības iedibināšanu; kā piemēru var minēt praksi, kad reģionā dažādu dokumentu sagatavošanu koordinē rotācijas kārtībā, vai arī tiek izveidotas īpašas struktūras. Ja vienošanās par sadarbības mehānismu netiek panākta, konkrētajam reģionam piemērotu sadarbības mehānismu var ierosināt Komisija.
- (21) Veicot reģionāla mēroga visaptverošu riska novērtējumu, kompetentajām iestādēm vajadzētu novērtēt dabas, tehnoloģiskos, komerciālos, finansiālos, sociālos, politiskos un tirgus riskus, kā arī citus nozīmīgus riskus, tostarp — attiecīgā gadījumā — risku, ka tiks pārtraukta piegāde no vienīgā lielākā piegādātāja. Attiecībā uz visiem riskiem ir jāparedz efektīvi, samērīgi un nediskriminējoši pasākumi, kas jāizstrādā preventīvās rīcības plāna un ārkārtas rīcības plāna ietvaros. Riska novērtējuma rezultāti būtu jāņem vērā arī visos katastrofu riska novērtējumos, kas paredzēti Lēmuma Nr. 1313/2013/ES¹⁸ 6. pantā.
- (22) Lai nodrošināta riska novērtējumiem vajadzīgos datus, Gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklam ("ENTSO-G") saziņā ar Gāzes koordinācijas grupu un Elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklu ("ENTSO-E") vajadzētu veikt Savienības mēroga simulācijas līdzīgi 2014. gadā notikušajam stresa testam.
- (23) Lai nodrošinātu maksimālu gatavību, proti, spētu izvairīties no piegādes traucējumiem un vājināt to sekas, ja tie tomēr radušies, attiecīgā reģiona kompetentajām iestādēm pēc apspriešanās ar ieinteresētajām aprindām vajadzētu sagatavot preventīvās rīcības plānus un ārkārtas rīcības plānus. Reģionālajos plānos būtu jāņem vērā katras dalībvalsts īpatnības. Tajos būtu arī skaidri jānosaka gan dabasgāzes uzņēmumu, gan kompetento iestāžu lomas un atbildība. Sagatavojamos nacionālajos pasākumos būtu

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. aprīļa Regula (ES) Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.).

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Lēmums Nr. 1313/2013/ES par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (OV L 347, 20.12.2013., 24. lpp.).

pilnā mērā jāņem vērā preventīvās rīcības plānā un ārkārtas rīcības plānā paredzētie reģionālie pasākumi. Nacionālie pasākumi būtu jāizstrādā tā, lai nacionālo risku novēršanā tiktu pilnā mērā izmantotas reģionālās sadarbības sniegtās izdevības. Pēc būtības tiem vajadzētu būt tehniskiem un operatīviem plāniem: to funkcija ir palīdzēt novērst ārkārtas stāvokļa iestāšanos vai pasliktināšanos un vājināt tā sekas. Plānos vajadzētu ņemt vērā elektrosistēmu drošību, un tiem vajadzētu būt saskanīgiem ar Enerģētikas savienības stratēģiskās plānošanas un ziņošanas rīkiem.

- (24) Tāpēc būtu precīzi jādefinē visu dabasgāzes uzņēmumu un kompetento iestāžu lomas un atbildība, lai iekšējais gāzes tirgus turpinātu veiksmīgi darboties, jo īpaši piegādes traucējumu un krīzes gadījumos. Šādas lomas un pienākumi būtu jānosaka tā, lai nodrošinātu, ka tiek ievērota triju līmeņu pieeja, kas paredz vispirms iesaistīt attiecīgos dabasgāzes uzņēmumus un nozari, tad dalībvalstis nacionālā vai reģionālā līmenī un pēc tam Savienību. Šai regulai būtu jārada apstākļi, kuros dabasgāzes uzņēmumi un patērētāji traucējumu gadījumā var pēc iespējas ilgāk paļauties uz tirgus mehānismiem. Tomēr tajā būtu jāparedz arī mehānismi, kurus var izmantot, kad tirgi vieni paši vairs nespēj pienācīgi reaģēt uz gāzes piegādes traucējumiem.
- (25) Piegādes krīzes gadījumā tirgus dalībniekiem vajadzētu būt pienācīgai iespējai uz situāciju reaģēt ar tirgus pasākumiem. Ja tirgus pasākumi ir izsmelti un joprojām nepietiekami, dalībvalstīm un to kompetentajām iestādēm būtu jāveic piegādes krīzes seku novēršanas vai vājināšanas pasākumi.
- (26) Kad dalībvalstis plāno ieviest ārpustirgus pasākumus, tie allaž jāpapildina ar aprakstu par to ekonomisko ietekmi. Tas nodrošina, ka patērētājiem ir vajadzīgā informācija par šādu pasākumu izmaksām un ka pasākumi ir pārredzami, jo īpaši attiecībā uz to, kā tie ietekmē gāzes cenu.
- (27) 2015. gada martā Eiropadome aicināja izvērtēt brīvprātīgu pieprasījuma agregēšanas mehānismu variantus, pilnībā ievērojot Pasaules Tirdzniecības organizācijas ("PTO") normas un Savienības konkurences noteikumus. Tas dalībvalstīm un dabasgāzes uzņēmumiem ļautu noskaidrot, kā kolektīvs dabasgāzes iepirkums varētu palīdzēt risināt nepietiekamu piegāžu jautājumu saskaņā ar šiem noteikumiem.
- (28) Pieprasījuma puses pasākumiem, pie kuriem pieder, piemēram, pāreja uz citu kurināmo vai gāzes piegāžu samazināšana lieliem rūpnieciskiem patērētājiem ekonomiski izdevīgā secībā, var būt liela nozīme enerģētiskās drošības garantēšanā, ja tos var ātri piemērot un ja ar to palīdzību var būtiski samazināt pieprasījumu, reaģējot uz piegādes traucējumiem. Vairāk darāms, lai veicinātu enerģijas efektīvu izmantošanu, jo īpaši tad, ja nepieciešami pieprasījuma puses pasākumi. Būtu jāņem vērā, kāda ir jebkādu ierosināto pieprasījuma un piedāvājuma puses pasākumu ietekme uz vidi, un iespēju robežās priekšroku vajadzētu dot pasākumiem, kas vidi ietekmē vismazāk. Tajā pašā laikā vērā jāņem piegādes drošības un konkurētspējas aspekti.
- (29) Sagatavojot un īstenojot preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu, kompetentajām iestādēm allaž vajadzētu ņemt vērā gāzes sistēmu drošu ekspluatāciju reģionālā un nacionālā līmenī. Šajos plānos ir jāapskata un jānosaka tehniskie ierobežojumi, kas skar tīkla ekspluatāciju, tostarp visi iemesli, kāpēc no tehniskā vai drošības viedokļa ārkārtas situācijā būtu jāsamazina plūsmas.
- (30) Konkrētiem Savienības reģioniem tiek piegādāta zemas siltumspējas gāze. Šādu gāzi nevar izmantot iekārtās, kas paredzētas augstas siltumspējas gāzei. Savukārt augstas siltumspējas gāzi ir iespējams izmantot iekārtās, kas paredzētas zemas siltumspējas gāzei, ar nosacījumu, ka tā tiek pārvērsta zemas siltumspējas gāzē, piemēram, pievienojot slāpekli. Zemas siltumspējas gāzes specifiskos parametrus vajadzētu

aplūkot nacionālā un reģionālā līmenī un ņemt vērā riska novērtēšanā un preventīvās rīcības plānos un ārkārtas rīcības plānos.

- (31) Ir nepieciešams nodrošināt ārkārtas situācijā veicamo pasākumu prognozējamību, lai visiem tirgus dalībniekiem dotu pietiekamas iespējas reaģēt un arī sagatavoties šādām situācijām. Tāpēc kompetentajām iestādēm vienmēr būtu jāievēro savs ārkārtas rīcības plāns. Pietiekami pamatotos ārkārtējos apstākļos tās drīkstētu rīkoties citādi, nekā noteikts plānos. Ir svarīgi arī panākt, ka ārkārtas stāvokļa izsludināšana notiek pārredzamāk un paredzamāk. Šajā sakarā nozīmīga var būt informācija par sistēmas balansēšanas pozīciju (pārvades tīkla vispārējo statusu), kuras satvars noteikts Komisijas Regulā (ES) Nr. 312/2014¹⁹. Šai informācijai kompetentajām iestādēm un valsts regulatīvajām iestādēm, ja tās nav kompetentās iestādes, vajadzētu būt pieejamai reāllaikā.
- (32) Preventīvās rīcības plāni un ārkārtas rīcības plāni būtu regulāri jāatjaunina un jāpublicē. Šos plānus vajadzētu nodot salīdzinošai izvērtēšanai. Salīdzinošās izvērtēšanas process dod iespēju laikus atklāt nekonsekvenci un pasākumus, kas varētu apdraudēt piegādes drošību kādā citā dalībvalstī, un tādējādi tiek nodrošināta dažādu reģionu plānu savstarpējā saskaņība. Tas arī dalībvalstīm dod iespēju dalīties paraugpraksē.
- (33) Lai nodrošinātu, ka ārkārtas rīcības plāni ir allaž atjaunināti un spēkā esoši, dalībvalstīm plānu atjaunināšanas starplaikos vajadzētu veikt testus, proti, smagu un vidēji smagu seku scenāriju un reakcijas simulēšanu reāllaikā. Kompetentajām iestādēm ar testu rezultātiem vajadzētu iepazīstināt Gāzes koordinācijas grupu.
- (34) Lai atvieglotu riska novērtējumu un plānu sagatavošanu, to salīdzinošo izvērtēšanu un to novērtēšanu Komisijā, ir vajadzīgi obligāti ievērojami, visaptveroši modeļi, kuros iekļauti visi riska novērtējumā apskatāmie riski un visi preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu elementi.
- (35) Lai atvieglinātu saziņu starp dalībvalstīm un Komisiju, riska novērtējumu, preventīvās rīcības plānu, ārkārtas rīcības plānu un visu citu dokumentu iesniegšanai, kā arī šajā regulā paredzētajai informācijas apmaiņai jānotiek, izmantojot standarta elektronisko paziņošanas sistēmu.
- (36) Kā liecina 2014. gada oktobrī notikušais stresa tests, bez solidaritātes nav iespējams garantēt piegādes drošību visā Savienībā un līdz minimumam samazināt kopējās izmaksas. Ja kādā dalībvalstī ir izsludināts ārkārtas stāvoklis, solidaritātes stiprināšanai vajadzētu izmantot divpakāpju pieeju. Pirmkārt, visām dalībvalstīm, kas ir ieviesušas augstāku piegādes standartu, to vajadzētu samazināt līdz standartvērtībām, lai palielinātu gāzes tirgus likviditāti. Otrkārt, ja ar šādiem pasākumiem neizdodas nodrošināt vajadzīgās piegādes, kaimiņu dalībvalstīm — pat tad, ja tajās nav ārkārtas stāvokļa — vajadzētu veikt tālākus pasākumus, lai nodrošinātu piegādes mājāsaimniecībām, būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un centralizētās siltumapgādes mezgliem tajā dalībvalstī, kura sastapusies ar ārkārtas situāciju. Dalībvalstīm šie solidaritātes pasākumi būtu jānorāda un sīki jāapraksta savos ārkārtas rīcības plānos, paredzot arī godīgu un taisnīgu kompensāciju dabasgāzes uzņēmumiem.

¹⁹

Komisijas 2014. gada 26. marta Regula (ES) Nr. 312/2014, ar ko izveido tīkla kodeksu gāzes balansēšanai pārvades tīklos (OV L 91, 27.3.2014., 15. lpp.).

- (37) Eiropas solidaritātei vajadzības gadījumā būtu jāizpaužas arī kā Savienības un dalībvalstu sniegtai palīdzībai civilās aizsardzības jomā. Šāda palīdzība būtu jāatvieglo un jākoordinē, izmantojot Savienības civilās aizsardzības mehānismu, kurš izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1313/2013/ES²⁰ un kura mērķis ir stiprināt sadarbību starp Savienību un dalībvalstīm un veicināt koordināciju civilās aizsardzības jomā, lai uzlabotu to sistēmu efektivitāti, kuru mērķis ir novērst dabas un cilvēku izraisītas katastrofas, sagatavoties tām un reaģēt uz tām.
- (38) Lai varētu izvērtēt piegādes drošības situāciju kādā dalībvalstī, reģionā vai Savienībā, ļoti nozīmīga ir piekļuve attiecīgai informācijai. Konkrētāk, dalībvalstīm un Komisijai ir nepieciešama regulāra piekļuve informācijai no dabasgāzes uzņēmumiem par gāzes piegādes galvenajiem parametriem, jo bez tās nav iespējams izstrādāt piegādes drošības politiku. Pienācīgi pamatotos apstākļos, neatkarīgi no tā, vai ir vai nav izsludināts ārkārtas stāvoklis, vajadzētu nodrošināt piekļuvi arī papildu informācijai, kas nepieciešama, lai izvērtētu kopējo gāzes piegādes situāciju. Šī papildu informācija parasti būtu ar cenu nesaistīta informācija par gāzes piegādēm, piemēram, par minimālajiem un maksimālajiem gāzes apjomiem, piegādes punktiem un piegādes rezervēm. Šādu informāciju varētu prasīt, piemēram, ja mainītos gāzes piegādes modelis konkrētam pircējam vai pircējiem dalībvalstī, un šādas izmaiņas nebūtu gaidāmas, ja tirgi darbotos normāli, un tās varētu ietekmēt gāzes piegādes Savienībā vai tās daļās.
- (39) 2015. gada martā Eiropadome secināja, ka gāzes piegādes līgumi ar piegādātājiem no trešām valstīm būtu jāpadara pārredzamāki un saderīgi ar Savienības noteikumiem par enerģētisko drošību. Šādā kontekstā iedarbīgs un mērķtiecīgs mehānisms, kas dalībvalstīm ļauj piekļūt svarīgākajiem gāzes piegādes līgumiem, garantētu vispusīgu novērtējumu par attiecīgajiem riskiem, kuru dēļ var iestāties piegādes traucējumi vai tikt traucēti vajadzīgie krīzes vājināšanas pasākumi, ja tā tomēr iestātos. Šāds mehānisms nozīmētu, ka par konkrētiem svarīgākajiem gāzes piegādes līgumiem dalībvalstīm tiktu paziņots automātiski un uzreiz pēc to noslēgšanas. Tomēr jebkādam pienākumam automātiski paziņot par līgumu ir jābūt samērīgam. Ja šo pienākumu attiecinātu uz piegādātāja un pircēja līgumiem, kas aptver 40 % no valsts tirgus, tad būtu rasts pareizais līdzsvars no administratīvās efektivitātes viedokļa un noteikti skaidri pienākumi tirgus dalībniekiem. Tas nenozīmē, ka citi gāzes piegādes līgumi no piegādes drošības viedokļa ir nenozīmīgi. Līdz ar to dalībvalstīm vajadzētu dot tiesības pieprasīt informāciju par citiem līgumiem, kas var nelabvēlīgi ietekmēt piegāžu drošību kādā dalībvalstī, reģionā vai visā Savienībā. Ņemot vērā, ka Komisijas uzdevums ir izvērtēt preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu saskanību un efektivitāti, lai novērstu riskus piegādes drošībai nacionālā, reģionālā un ES līmenī, Komisijai vajadzētu piešķirt tādu pašu piekļuvi gāzes piegādes līgumiem kā dalībvalstīm. Komisija var aicināt dalībvalstis plānus grozīt, lai ņemtu vērā no līgumiem iegūto informāciju. Būtu jāgarantē konfidencialitāte attiecībā uz komerciāli sensitīvu informāciju. Tas, ka Komisijai ir atvieglota piekļuve informācijai par komerciāliem līgumiem, nedrīkstētu skart Komisijas pašreizējos centienus uzraudzīt gāzes tirgu, un Komisijai būtu jāiejaucas, ja tiek konstatēti Savienības tiesību aktu pārkāpumi. Šīs regulas noteikumi nedrīkstētu skart Komisijas tiesības uzsākt pienākumu neizpildes procedūru saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību

²⁰

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Lēmums Nr. 1313/2013/ES par Savienības civilās aizsardzības mehānismu (OV L 347, 20.12.2013., 24. lpp.).

(LESD) 258. pantu un panākt, ka tie izpildīti noteikumi par konkurenci, tostarp par valsts atbalstu.

- (40) Gāzes koordinācijas grupai vajadzētu būt Komisijas padomdevējai, kas palīdz koordinēt piegādes drošības pasākumus Savienības mēroga ārkārtas situācijā. Turklāt tai būtu jāuzrauga saskaņā ar šo regulu veicamo pasākumu pietiekamība un piemērotība, tostarp dažādu reģionu sagatavoto un darba grupu savstarpēji izvērtēto preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu saskanība.
- (41) Viens no Savienības mērķiem ir stiprināt Enerģētikas kopienu, jo Savienības un Enerģētikas kopienas enerģijas tirgu ciešāka integrācija nodrošinātu Savienības enerģētikas *aquis* reālu īstenošanu, enerģijas tirgus reformas un stimulus investīcijām energosektorā. Tas arī nozīmē, ka ir jāievieš kopīga krīzes pārvaldība, proti, preventīvie un ārkārtas plāni jāierosina reģionu līmenī, un šajos reģionos ietilpst arī Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses. Bez tam Komisijas 2014. gada oktobra paziņojumā par Eiropas gāzes sistēmas īstermiņa izturētspēju norādīts, ka iekšējā enerģijas tirgus noteikumi jāpiemēro arī plūsmām starp Savienības dalībvalstīm un Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm. Šajā sakarā, lai nodrošinātu efektīvu krīzes pārvaldību uz robežām starp Savienības dalībvalstīm un līgumslēdzējām pusēm, būtu jāparedz vajadzīgā kārtība pēc kopīgā akta pieņemšanas, lai konkrēta sadarbība ar jebkuru atsevišķu Enerģētikas kopienas līgumslēdzēju pusi varētu sākties, tiklīdz ir pienācīgi ieviesti nepieciešamie savstarpējie noteikumi.
- (42) Tā kā bez gāzes piegādēm no trešām valstīm nav iespējams garantēt gāzes piegādes drošību Savienībā, Komisijai būtu jāsaskaņo darbības attiecībā uz trešām valstīm, kopā ar piegādes un tranzīta valstīm jāizstrādā noteikumi krīzes situāciju atrisināšanai un jānodrošina stabila gāzes plūsma uz Savienību. Komisijai vajadzētu būt tiesīgai nosūtīt darba grupu, kas uzraudzītu gāzes plūsmu uz Savienību krīzes situācijās, apspriežoties ar iesaistītajām trešām valstīm, un, ja krīzes iemesli ir sarežģījumi trešās valstīs, darboties kā starpnieci un veicinātāji.
- (43) Ja ir ticama informācija par tādu situāciju ārpus Savienības, kas apdraud piegādes drošību vienā vai vairākās dalībvalstīs un kas var iedarbināt agrīnas brīdināšanas mehānismu starp Savienību un kādu trešo valsti, Komisijai nekavējoties būtu jāinformē Gāzes koordinācijas grupa un Savienībai būtu attiecīgi jārīkojas, lai mēģinātu situāciju atrisināt.
- (44) Dalībvalstis vienas pašas nevar pienācīgi sasniegt šīs regulas mērķi, t.i., garantēt drošu gāzes piegādi Savienībā. Rīcības mēroga vai ietekmes dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī. Tāpēc Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (45) Lai Savienība varētu strauji reaģēt uz mainīgiem apstākļiem gāzes piegādes drošības jomā, būtu Komisijai jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu attiecībā uz reģionu saraksta un riska novērtējuma un plānu modeļu grozīšanu. Īpaši svarīgi ir tas, lai Komisija sagatavošanas darbu laikā rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī. Sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, Komisijai būtu jānodrošina, lai attiecīgos dokumentus vienlaicīgi, laikus un pienācīgā kārtībā nosūtītu Eiropas Parlamentam un Padomei.
- (46) Regula (ES) Nr. 994/2010 būtu jāatceļ. Preventīvās rīcības plāni un ārkārtas rīcības plāni, kas izstrādāti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 994/2010 un pēc vajadzības

atjaunināti, ir spēkā līdz brīdim, kad pirmo reizi tiek izveidoti saskaņā ar šo regulu sagatavotie preventīvās rīcības plāni un ārkārtas rīcības plāni,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants **Priekšmets**

Šajā regulā ir paredzēti noteikumi, kuru mērķis ir garantēt gāzes piegādes drošību ar šādiem paņēmieniem: nodrošināt pareizu un nepārtrauktu iekšējā dabasgāzes ("gāzes") tirgus darbību, atļaut īstenot ārkārtas pasākumus, ja tirgus vairs nevar nodrošināt vajadzīgo gāzes daudzumu, un skaidri definēt un sadalīt pienākumus starp dabasgāzes uzņēmumiem, dalībvalstīm un Savienību saistībā gan ar preventīviem pasākumiem, gan ar reakcijas pasākumiem uz konkrētiem piegādes traucējumiem. Turklāt atbilstoši solidaritātes principiem šajā regulā ir paredzēti pārredzami mehānismi plānošanas un reakcijas pasākumu koordinēšanai ārkārtas situācijās dalībvalstu, reģionālajā un Savienības līmenī.

2. pants **Definīcijas**

Šajā regulā izmanto Direktīvas 2009/73/EK²¹ 2. pantā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 715/2009²² 2. pantā noteiktās definīcijas.

Piemēro arī šādas definīcijas:

- (1) "aizsargājams patērētājs" ir mājāsaimniecības patērētājs, kas ir pieslēgts gāzes sadales tīklam, turklāt, ja attiecīgā dalībvalsts tā izlemj, tas var būt arī:
 - (a) mazais vai vidējais uzņēmums ar noteikumu, ka tas ir pieslēgts gāzes sadales tīklam, vai būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs ar noteikumu, ka tas ir pieslēgts gāzes sadales vai pārvades tīklam, un ar noteikumu, ka šādi uzņēmumi vai pakalpojumu sniedzēji kopā neveido vairāk par 20 % no kopējā gāzes galapatēriņa gadā attiecīgajā dalībvalstī;
 - (b) centralizētās siltumapgādes mezgls, ciktāl tas piegādā siltumu mājāsaimniecību patērētājiem vai a) apakšpunktā minētajiem uzņēmumiem vai pakalpojumu sniedzējiem, ar noteikumu, ka šo mezglu nevar pārslēgt uz citu kurināmo un ka tas ir pieslēgts gāzes sadales vai pārvades tīklam;
- (2) "būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs" ir veselības aprūpes, ārkārtas vai drošības pakalpojumu sniedzējs;
- (3) "valsts regulatīvā iestāde" ir saskaņā ar Direktīvas 2009/73/EK 39. panta 1. punktu norīkota valsts regulatīvā iestāde.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.).

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regula (EK) Nr. 715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 36. lpp.).

3. pants

Atbildība par gāzes piegādes drošību

1. Gāzes piegādes drošība ir dabasgāzes uzņēmumu, dalībvalstu — proti, ar kompetento iestāžu starpniecību — un Komisijas kopīga atbildība attiecīgajā darbības un kompetences jomā.
2. Katra dalībvalsts norīko valsts pārvaldes iestādi vai valsts regulatīvo iestādi par savu kompetento iestādi, kas nodrošina šajā regulā paredzēto pasākumu īstenošanu. Kompetentās iestādes šīs regulas īstenošanā cita ar citu sadarbojas. Dalībvalsts var kompetentajai iestādei atļaut deleģēt dažus īpašus šajā regulā paredzētus uzdevumus citām struktūrām. Deleģētos uzdevumus veic kompetentās iestādes uzraudzībā un norāda 7. pantā minētajos plānos. Uzdevumu izsludināt kādu no 10. panta 1. punktā minētajiem krīzes līmeņiem var deleģēt tikai publiskai iestādei.
3. Katra dalībvalsts bez kavēšanās paziņo Komisijai par kompetentās iestādes nosaukumu vai tā maiņu. Katra dalībvalsts kompetentās iestādes nosaukumu dara zināmu atklātībai.
4. Īstenojot šajā regulā paredzētos pasākumus, kompetentā iestāde nosaka dažādo iesaistīto pušu lomas un pienākumus tā, lai nodrošinātu, ka tiek ievērota triju līmeņu pieeja, kas paredz vispirms iesaistīt attiecīgos dabasgāzes uzņēmumus un nozari, tad dalībvalstis nacionālā vai reģionālā līmenī un pēc tam Savienību.
5. Komisija vajadzības gadījumā saskaņo kompetento iestāžu darbības reģionālajā un Savienības līmenī, kā noteikts šajā regulā, cita starpā ar 14. pantā minētās Gāzes koordinācijas grupas vai 11. panta 4. punktā minētās krīzes pārvarēšanas grupas starpniecību, jo īpaši Savienības vai reģionāla mēroga ārkārtas situācijā, kā noteikts 11. panta 1. punktā.
6. Pasākumi piegādes drošības garantēšanai, kas iekļauti preventīvās un ārkārtas rīcības plānos, ir skaidri definēti, pārredzami, proporcionāli, nediskriminējoši un verificējami, nepamatoti nekropļo konkurenci un iekšējā dabasgāzes tirgus efektīvu darbību un neapdraud gāzes piegādes drošību citās dalībvalstīs vai Savienībā kopumā.
7. Šajā regulā paredzētās reģionālās sadarbības vajadzībām reģionu sastāvu nosaka pēc šādiem kritērijiem:
 - (a) ģeogrāfiskais tuvums;
 - (b) esošie un plānotie starpsavienojumi un starpsavienojumu jaudas starp dalībvalstīm, kā arī piegāžu modeļi;
 - (c) iespēja visā reģionā gāzes piegādes drošības labad sakopot resursus un līdzsvarot riskus;
 - (d) tirgus attīstība un tirgus brieduma pakāpe;
 - (e) samērīgs dalībvalstu skaits katrā reģionā;
 - (f) iespēju robežās — pastāvošās reģionālās sadarbības struktūras.

Reģionu saraksts un sastāvs ir norādīts I pielikumā.

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 18. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem groza I pielikumu, balstoties uz šā punkta pirmās daļas kritērijiem, ja apstākļi prasa reģionu sastāvu mainīt.

4. pants

Infrastruktūras standarts

1. Katra dalībvalsts vai, ja kāda dalībvalsts tā paredzējusi, tās kompetentā iestāde nodrošina, ka tiek veikti nepieciešamie pasākumi, lai gadījumā, ja rodas traucējumi vienīgajā lielākajā gāzes infrastruktūrā, pārējās infrastruktūras tehniskā jauda, kas noteikta saskaņā ar formulu N-1, kā paredzēts II pielikuma 2. punktā, spēj, neskarot šā panta 2. punktu, piegādāt vajadzīgo gāzes daudzumu, lai apmierinātu kopējo gāzes pieprasījumu aprēķina teritorijā dienā, kad ir ārkārtīgi liels pieprasījums pēc gāzes, kas ir statistiski varbūtīgi iespējams reizi 20 gados. Tas neskar ne sistēmu operatoru atbildību veikt pienācīgus ieguldījumus, ne pārvades sistēmu operatoru pienākumus, kas noteikti Direktīvā 2009/73/EK un Regulā (EK) Nr. 715/2009.
2. Pienākumu nodrošināt, ka pārējai infrastruktūrai ir tehniskā jauda, kas spēj apmierināt kopējo pieprasījumu pēc gāzes, kā minēts 1. punktā, uzskata par izpildītu arī tad, ja kompetentā iestāde preventīvajā rīcības plānā ir uzskatāmi parādījusi, ka piegādes traucējumus var pietiekami un laikus kompensēt ar attiecīgiem pieprasījuma puses tirgus pasākumiem. Šajā nolūkā izmanto II pielikuma 4. punktā doto formulu.
3. Vajadzības gadījumā saskaņā ar 6. pantā minēto riska novērtējumu kaimiņu dalībvalstu kompetentās iestādes var nolemt šā panta 1. punktā noteikto pienākumu izpildīt kopīgi. Tādā gadījumā kompetentās iestādes preventīvajā rīcības plānā iekļauj N-1 formulas aprēķinu un skaidrojumu par to, kā ar šādiem saskaņotiem pasākumiem tiek izpildīts šis pienākums. Piemēro II pielikuma 5. punktu.
4. Pārvades sistēmu operatori nodrošina pastāvīgu fizisko jaudu gāzes pārvadīšanai abos virzienos (divvirzienu jauda) visos starpsavienotajos starp dalībvalstīm, izņemot:
 - (a) gadījumus, kad ir savienojumi ar ražošanas kompleksi, LNG kompleksi un sadales tīkliem, vai
 - (b) ja ir piešķirts atbrīvojums no šī pienākuma.Procedūrai, ar ko paredzēts nodrošināt vai uzlabot pastāvīgo divvirzienu jaudu starpsavienotājā vai saņemt vai pagarināt atbrīvojumu no minētā pienākuma, piemēro III pielikumu.
5. Lai valsts regulatīvās iestādes, pārrēdzami un precīzi fiksēdamas vai apstiprinādamas tarifi vai metodes saskaņā ar Direktīvas 2009/73/EK 41. panta 8. punktu un Regulas (EK) Nr. 715/2009 13. pantu, dotu pienācīgus stimulus, tās ņem vērā faktiski radušās izmaksas par 1. punktā paredzētā pienākuma izpildi un izmaksas par pastāvīgas divvirzienu jaudas nodrošināšanu.
6. Ciktāl tirgus apstākļi neprasa ieguldījumus divvirzienu jaudas nodrošināšanai vai uzlabošanai un ja šādi ieguldījumi rada izmaksas vairākās dalībvalstīs vai vienā dalībvalstī par labu vienai vai vairākām citām dalībvalstīm, pirms jebkāda lēmuma pieņemšanas par ieguldījumiem visu attiecīgo dalībvalstu valsts regulatīvās iestādes kopīgi izlemj par izmaksu sadali. Izmaksu sadalē jo īpaši ņem vērā gan to, kādā mērā no ieguldījumiem infrastruktūrā gūtais labums sekmē attiecīgo dalībvalstu piegādes drošības palielināšanu, gan to, kādi ieguldījumi attiecīgajā infrastruktūrā jau ir veikti.
7. Kompetentā iestāde nodrošina, ka jebkura jauna pārvades infrastruktūra veicina piegādes drošību, jo tādējādi tiek attīstīts labi savienots tīkls, tostarp vajadzības gadījumā izmantojot pietiekamu skaitu ieejas un izejas pārrobežu punktu skaitu atbilstīgi tirgus pieprasījumam un konstatētajiem riskiem. Kompetentā iestāde riska

novērtējumā novērtē, vai pārvades sistēmā pastāv sastrēgumposmi un vai valsts ieejas jauda un infrastruktūra, jo īpaši pārvades tīkli, ir tāda, ka gan iekšējās, gan pārrobežu gāzes plūsmas ir iespējams pielāgot gadījumiem, kad rodas riska novērtējumā identificētie traucējumi vienīgajā lielākajā gāzes infrastruktūrā valsts līmenī un reģiona vienīgajā lielākajā gāzes infrastruktūrā no vispārējo interešu viedokļa.

8. Luksemburgai, Slovēnijai un Zviedrijai 1. punktā paredzētais pienākums izņēmuma kārtā nav saistošs, bet tās cenšas to pildīt, vienlaikus saskaņā ar 5. pantu nodrošinot gāzes piegādi aizsargājamiem patērētājiem. Šo izņēmumu piemēro, kamēr:

- (a) Luksemburgai ir vismaz divi starpsavienotāji ar citām dalībvalstīm, vismaz divi dažādi piegādes avoti un tās teritorijā nav gāzes glabātavas;
- (b) Slovēnijai ir vismaz divi starpsavienotāji ar citām dalībvalstīm, vismaz divi dažādi piegādes avoti un tās teritorijā nav gāzes glabātavas vai LNG kompleksa;
- (c) Zviedrijai tās teritorijā nav gāzes tranzīta uz citām dalībvalstīm, gada iekšzemes bruto gāzes patēriņš ir mazāks par 2 miljoniem tonnu un ar gāzi apmierina mazāk par 5 % no kopējā primārā enerģijas patēriņa.

Luksemburga, Slovēnija un Zviedrija nodrošina regulāru tirgus apsekošanu pārredzamā, precīzā un nediskriminējošā veidā attiecībā uz ieguldījumiem infrastruktūrā un dara zināmus atklātībai šo apsekojumu rezultātus. Tās informē Komisiju par jebkādam izmaiņām minētajā daļā norādītajos nosacījumos. Pirmajā daļā paredzēto izņēmumu vairs nepiemēro, ja vismaz viens no šiem nosacījumiem vairs netiek izpildīts.

Līdz 2018. gada 3. decembrim Luksemburga, Slovēnija un Zviedrija nosūta Komisijai ziņojumu, kurā aprakstīta situācija attiecībā uz attiecīgajiem minētajā daļā norādītajiem nosacījumiem un izredzēm izpildīt šā panta 1. punktā paredzēto pienākumu, ņemot vērā infrastruktūras standarta izpildes saimniecisko ietekmi, tirgus apsekojuma rezultātus, gāzes tirgus attīstību un gāzes infrastruktūras projektus reģionā. Balstoties uz ziņojumu un ja pirmajā daļā paredzētie attiecīgie nosacījumi joprojām ir izpildīti, Komisija var nolemt, ka šo izņēmumu var turpināt piemērot vēl četrus gadus. Pozitīva lēmuma pieņemšanas gadījumā šajā daļā izklāstīto procedūru atkārtoti pēc četriem gadiem.

5. pants

Piegādes standarts

1. Kompetentā iestāde pieprasa, lai tās apzinātie dabasgāzes uzņēmumi veic pasākumus nolūkā nodrošināt gāzes piegādi dalībvalsts aizsargājamiem patērētājiem katrā šādā gadījumā:
- (a) galējas temperatūras septiņu dienu maksimumslodzes periodā, kas ir statistiski varbūtīgi iespējams reizi 20 gados
 - (b) kad ārkārtīgi liels pieprasījums pēc gāzes ilgst vismaz 30 dienas, kas ir statistiski varbūtīgi iespējams reizi 20 gados;
 - (c) uz vismaz 30 dienām, ja piegādes no vienīgās lielākās infrastruktūras ir traucētas vidējos ziemas apstākļos.

Ne vēlāk kā 2017. gada 31. martā dalībvalstis Komisijai paziņo savu aizsargājamo patērētāju definīciju, aizsargājamo patērētāju gāzes patēriņa apjomus gadā un to, cik lielu procentuālo daļu tie veido no kopējā gāzes galapatēriņa gadā šajā dalībvalstī. Ja dalībvalsts aizsargājamo patērētāju definīcijā iekļauj 2. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā minētās kategorijas, tā Komisijai iesniegtajā paziņojumā norāda šīm kategorijām piederīgo patērētāju patērētās gāzes apjomus un to, cik lielu procentuālo daļu katra patērētāju grupa veido no gāzes galapatēriņa gadā.

Kompetentā iestāde apzina un preventīvās rīcības plānā norāda pirmajā daļā minētos dabasgāzes uzņēmumus. Jebkādi jauni pasākumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu piegādes standartu, atbilst 8. panta 4. punktā noteiktajai procedūrai.

Dalībvalstis pirmajā daļā paredzēto pienākumu var izpildīt, aizstājot gāzi ar citu energoresursu tādā mērā, lai tiktu sasniegts tāds pats aizsardzības līmenis.

2. Jebkurš paaugstināts piegādes standarts, kas pārsniedz 1. punkta b) un c) apakšpunktā minēto 30 dienu periodu, vai arī jebkāds papildu pienākums, kas uzlikts gāzes piegādes drošības apsvērumu dēļ, pamatojas uz 6. pantā minēto riska novērtējumu, tiek atspoguļots preventīvās rīcības plānā un:

- (a) atbilst 3. panta 6. punkta noteikumiem;
- (b) negatīvi neietekmē nevienas citas dalībvalsts spēju saskaņā ar šo pantu apgādāt savus aizsargājamās patērētājus valsts, reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas situācijā; un
- (c) atbilst 11. panta 5. punktā noteiktajiem kritērijiem reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas situācijā.

Preventīvās rīcības plānā iekļauj pamatojumu tam, ka pirmajā daļā minētie pasākumi atbilst tajā paredzētajiem nosacījumiem. Bez tam jebkādi jauni pasākumi, kas minēti pirmajā daļā, atbilst 8. panta 4. punktā noteiktajai procedūrai.

3. Pēc periodiem, ko kompetentā iestāde noteikusi saskaņā ar 1. un 2. punktu, vai arī vēl smagākos apstākļos, nekā noteikts 1. punktā, kompetentā iestāde un dabasgāzes uzņēmumi cenšas pēc iespējas uzturēt gāzes piegādi, jo īpaši aizsargājamiem patērētājiem.
4. Pienākumi, kas dabasgāzes uzņēmumiem uzlikti nolūkā izpildīt šajā pantā noteiktos piegādes standartus, ir nediskriminējoši un nerada nesamērīgu slogu šiem uzņēmumiem.
5. Attiecīgā gadījumā dabasgāzes uzņēmumiem ir atļauts izpildīt šajā pantā paredzētos pienākumus reģionālā vai Savienības mērogā. Kompetentās iestādes neprasa, lai šajā pantā paredzētie standarti tiktu izpildīti, balstoties tikai uz to infrastruktūru, kas atrodas tās teritorijā.
6. Kompetentās iestādes nodrošina, ka nosacījumi par piegādi aizsargājamiem patērētājiem tiek izveidoti, neskarot pareizu iekšējā enerģijas tirgus darbību, un par tādu cenu, kas atbilst piegāžu tirgus vērtībai.

6. pants

Riska novērtējums

1. Katra I pielikumā uzskaitītā reģiona kompetentās iestādes sagatavo kopīgu reģionāla līmeņa novērtējumu par visiem riskiem, kas skar gāzes piegādes drošību. Novērtējumā ņem vērā visus nozīmīgos riskus, piemēram, dabas katastrofas un

tehnoloģiskos, komerciālos, sociālos, politiskos un citus riskus. Riska novērtējumu veic:

- (a) izmantojot 4. un 5. pantā norādītos standartus. Riska novērtējumā apraksta N-1 formulas aprēķinu valsts līmenī un iekļauj N-1 formulas aprēķinu reģionālā līmenī. Riska novērtējumā iekļauj arī izmantotos pieņēmumus, to skaitā pieņēmumus N-1 formulas aprēķināšanai reģionālā līmenī, un šādiem aprēķiniem nepieciešamos datus. N-1 formulas aprēķinu valsts līmenī papildina ar vienīgās lielākās infrastruktūras traucējumu simulāciju, kurā izmanto hidraulisko modeli un N-1 formulas aprēķinu, kurā ņemts vērā gāzes uzpildījums glabātavās attiecīgi 30 % un 100 % no kopējās ietilpības;
 - (b) ņemot vērā visus nozīmīgos valsts un reģionālos apstākļus, jo īpaši tirgus lielumu, tīkla konfigurāciju, faktiskās plūsmas, to skaitā izejošās plūsmas no attiecīgajām dalībvalstīm, fiziskās iespējas nodrošināt gāzes plūsmu abos virzienos, tostarp ar to saistīto potenciālo vajadzību nostiprināt pārvades sistēmu, ieguves un glabāšanas pastāvēšanu, gāzes vietu energoavotu sadalījumā, jo īpaši centralizētajā siltumapgādē, elektroenerģijas ražošanā un rūpniecībā, kā arī drošuma un gāzes kvalitātes apsvērumus;
 - (c) izmantojot dažādus sevišķi liela gāzes pieprasījuma un piegādes traucējumu scenārijus, ņemot vērā to rašanās vēsturi, varbūtību, gadalaiku, biežumu un ilgumu un novērtējot to iespējamās sekas, piemēram:
 - i) traucējumi piegādes drošībai būtiskā infrastruktūrā, jo īpaši traucējumi pārvades infrastruktūrā, glabātavās un LNG termināļos, tostarp lielākajā infrastruktūrā, kas kā tāda identificēta N-1 formulas aprēķina vajadzībām, un
 - ii) trešo valstu piegādātāju piegāžu traucējumi, kā arī — attiecīgā gadījumā — ģeopolitiskie riski;
 - (d) identificējot risku mijiedarbību un korelāciju reģiona dalībvalstu starpā un — attiecīgā gadījumā — ar citām dalībvalstīm, tostarp attiecībā uz starpsavienojumiem, pārrobežu piegādi, pārrobežu piekļuvi glabātavām un divvirzienu jaudu;
 - (e) ņemot vērā katra ieejas un izejas robežpunkta maksimālo starpsavienojuma jaudu un glabātavu dažādo uzpildījumu.
2. Kompetentās iestādes katrā reģionā vienojas par sadarbības mehānismu, kā veikt riska novērtējumu šā panta 5. punktā paredzētajā termiņā. Kompetentās iestādes par šo saskaņoto riska novērtēšanas sadarbības mehānismu ziņo Gāzes koordinācijas grupai 18 mēnešus pirms riska novērtējuma un tā atjauninājumu pieņemšanas termiņa. Komisijai var uzņemties vispārēja sekmētāja lomu riska novērtējuma sagatavošanā, jo īpaši saistībā ar sadarbības mehānisma izveidi. Ja reģiona kompetentās iestādes par sadarbības mehānismu nevienojas, sadarbības mehānismu šim reģionam var ierosināt Komisija.
- Saskaņotā sadarbības mehānisma ietvaros katra kompetentā iestāde vienu gadu pirms riska novērtējuma paziņošanas termiņa sniedz un atjaunina visus valsts datus, kas nepieciešami riska novērtējuma sagatavošanai un jo īpaši 1. punkta c) apakšpunktā minēto dažādo scenāriju simulēšanai.

pasākumus. Ar valsts pasākumiem un reģionālās sadarbības priekšlikumiem reģiona pārējās kompetentās iestādes iepazīstina vismaz vienu gadu pirms plānu paziņošanas termiņa.

Kompetentās iestādes regulāri ziņo Gāzes koordinācijas grupai par preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu sagatavošanas un pieņemšanas progresu. Konkrētāk, kompetentās iestādes par saskaņoto sadarbības mehānismu Gāzes koordinācijas grupai ziņo 18 mēnešus pirms plānu un to atjauninājumu pieņemšanas termiņa. Komisijai var uzņemties vispārēja sekmētāja lomu plānu sagatavošanā, jo īpaši saistībā ar sadarbības mehānisma izveidi. Ja reģiona kompetentās iestādes par sadarbības mehānismu nevienojas, sadarbības mehānismu šim reģionam var ierosināt Komisija. Tās nodrošina šādu plānu īstenošanas regulāru uzraudzību.

3. Preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu izstrādā pēc V pielikumā iekļautajiem modeļiem. Komisija tiek pilnvarota saskaņā ar 18. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem šos modeļus groza.
4. Preventīvās rīcības plānus un ārkārtas rīcības plānus visas reģiona dalībvalstis pieņem, tos publicē un par tiem paziņo Komisijai ne vēlāk kā 2019. gada 1. martā. Par plāniem paziņo, kad tos pieņēmušas visas reģiona dalībvalstis. Komisija Gāzes koordinācijas grupu informē par plānu paziņošanu un plānus publicē Komisijas tīmekļa vietnē.
5. Četru mēnešu laikā pēc tam, kad kompetentās iestādes ir par plāniem paziņojušas, Komisija tos izvērtē, pienācīgi ņemot vērā salīdzinošās izvērtēšanas rezultātus un Gāzes koordinācijas grupā paustos viedokļus. Salīdzinošās izvērtēšanas norisei piemēro VI pielikumā izklāstīto procedūru.

Komisija reģiona kompetentajām iestādēm izdod atzinumu, kā arī ieteikumu pārskatīt preventīvās rīcības plānu vai ārkārtas rīcības plānu, ja tā uzskata, ka attiecīgajam plānam piemīt kāda no šādām iezīmēm:

- (a) ar to nevar efektīvi vājināt riska novērtējumā apzinātos riskus;
 - (b) tas nav saskanīgs ar novērtētajiem riska scenārijiem vai cita reģiona plāniem;
 - (c) tas var izkropļot konkurenci vai traucēt iekšējā enerģijas tirgus darbību;
 - (d) tas neatbilst šīs regulas noteikumiem vai citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem;
 - (e) tas apdraud gāzes piegādes drošību citās dalībvalstīs vai Savienībā kopumā.
6. Triju mēnešu laikā pēc 4. punktā minētā Komisijas atzinuma paziņošanas attiecīgās kompetentās iestādes Komisijai paziņo par grozīto plānu vai informē Komisiju par iemesliem, kāpēc tās ieteikumiem nepiekrīt.

Domstarpību gadījumā Komisija triju mēnešu laikā kopš kompetentās iestādes atbildes var pieņemt lēmumu, kurā prasīts izdarīt grozījumu attiecīgajā plānā. Kompetentās iestādes pieņem un publicē plānu trīs mēnešu laikā kopš Komisijas lēmuma paziņošanas.

7. Tiek saglabāta konfidencialitāte attiecībā uz komerciāli sensitīvu informāciju.
8. Preventīvās rīcības plāni un ārkārtas rīcības plāni, kas izstrādāti saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 994/2010 un pēc vajadzības atjaunināti, ir spēkā līdz brīdim, kad pirmo reizi tiek izveidoti 1. punktā minētie preventīvas rīcības plāni un ārkārtas rīcības plāni.

8. pants Preventīvās rīcības plānu saturs

1. Preventīvās rīcības plāns satur šādus elementus:
 - (a) riska novērtējuma rezultāti un saskaņā ar 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu aplūkoto scenāriju kopsavilkums;
 - (b) aizsargājamo patērētāju definīcija katrā reģiona dalībvalstī un 5. panta 1. punkta otrajā daļā aprakstītā informācija;
 - (c) pasākumi, apjomi un jaudas, kas nepieciešami, lai izpildītu infrastruktūras un piegādes standartus katrā reģiona dalībvalstī, kā noteikts 4. un 5. pantā, tostarp vajadzības gadījumā norāda šādu informāciju: kādā mērā ar pieprasījuma puses pasākumiem var pietiekami un laikus kompensēt piegādes traucējumus, kā minēts 4. panta 2. punktā; no vispārējo interešu viedokļa vienīgā lielākā gāzes infrastruktūra 4. panta 3. punkta piemērošanas gadījumā; nepieciešamie gāzes apjomi, ko norāda atsevišķi par katru aizsargājamo patērētāju kategoriju un katru scenāriju, kā minēts 5. panta 1. punktā; jebkāds paaugstināts piegādes standarts saskaņā ar 5. panta 2. punktu, tostarp pamatojums tam, ka ir izpildīti 5. panta 2. punkta nosacījumi; apraksts par mehānismu, ar kuru uz laiku samazina jebkādu paaugstināto piegādes standartu vai papildu pienākumu saskaņā ar 12. pantu;
 - (d) dabasgāzes uzņēmumiem un citām šajā sakarā nozīmīgām struktūrām noteiktie pienākumi, kas varētu ietekmēt gāzes piegādes drošību, piemēram, pienākums nodrošināt gāzes sistēmas drošu ekspluatāciju;
 - (e) citi preventīvi pasākumi, ar kuriem paredzēts novērst riska novērtējumā identificētos riskus, piemēram, pasākumi, kas saistīti ar nepieciešamību uzlabot starpsavienojumus starp kaimiņu dalībvalstīm un iespēju vajadzības gadījumā diversificēt gāzes piegādes maršrūtus un avotus, nolūkā novērst identificētos riskus, lai iespēju robežās saglabātu gāzes piegādi visiem patērētājiem;
 - (f) informācija par plānā iekļauto pasākumu, tostarp k) punktā minēto pienākumu, ekonomisko ietekmi, efektivitāti un lietderību;
 - (g) apraksts par to, kā plānā iekļautie pasākumi, tostarp k) punktā minētie pienākumi, ietekmēs gan iekšējā enerģijas tirgus, gan valstu tirgu darbību;
 - (h) apraksts par to, kā pasākumi ietekmēs vidi un patērētājus;
 - (i) mehānismi, kas jāizmanto sadarbībai ar citām dalībvalstīm, tostarp mehānismi preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu sagatavošanai un īstenošanai;
 - (j) informācija par esošajiem un nākotnē paredzētajiem starpsavienojumiem, tostarp tiem, kas nodrošina piekļuvi Savienības gāzapgādes tīklam, pārrobežu plūsmām, pārrobežu piekļuvi glabātavām un LNG kompleksiem un divvirzienu jaudu, jo īpaši ārkārtas situācijās;
 - (k) informāciju par visām sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistībām, kas saistītas ar gāzes piegādes drošību.
2. Preventīvās rīcības plānā, jo īpaši pasākumos, kas paredzēti 4. pantā noteiktā infrastruktūras standarta izpildei, ņem vērā Savienības tīkla attīstības desmitgades plānu, kas jāizstrādā ENTSO-G saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 8. panta 10. punktu.

3. Preventīvās rīcības plāna pamatā galvenokārt ir tirgus pasākumi, un tas nerada nesamērīgu slogu dabasgāzes uzņēmumiem un negatīvi neietekmē gāzes iekšējā tirgus darbību.
4. Dalībvalstis sagatavo ietekmes novērtējumu par visiem preventīvajiem ārpus tirgus pasākumiem, kas jāpieņem pēc šīs regulas stāšanās spēkā, ieskaitot pasākumus, ar kuriem izpilda 5. panta 1. punktā noteikto piegādes standartu, un pasākumus saistībā ar 5. panta 2. punktā noteikto paaugstināto piegādes standartu. Ietekmes novērtējumā aplūko vismaz šādus elementus:
- (a) ierosinātā pasākuma ietekme uz valsts gāzes tirgus attīstību un konkurenci valsts līmenī;
 - (b) ierosināto pasākumu ietekme uz iekšējo gāzes tirgu;
 - (c) potenciālā ietekme uz gāzes piegādes drošību kaimiņu dalībvalstīs, jo īpaši tādu pasākumu ietekme, kas varētu mazināt reģionālo tirgu likviditāti vai ierobežot plūsmas uz kaimiņu dalībvalstīm;
 - (d) pasākumu izmaksas un ieguvumi salīdzinājumā ar alternatīviem tirgus pasākumiem;
 - (e) novērtējums par pasākuma nepieciešamību un samērīgumu salīdzinājumā ar iespējamiem tirgus pasākumiem;
 - (f) pasākuma atvērtība, lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas visiem tirgus dalībniekiem;
 - (g) pakāpeniskas izbeigšanas stratēģija, iecerētā pasākuma gaidāmais ilgums un piemērots pārskatīšanas grafiks.

Šā punkta a) un b) apakšpunktā minēto analīzi veic valsts regulatīvās iestādes.

5. Ietekmes novērtējumu un pieņemtos pasākumus kompetentā iestāde publicē un par tiem paziņo Komisijai. Četru mēnešu laikā kopš paziņošanas Komisija pieņem lēmumu un var prasīt, lai dalībvalstis pieņemtos pasākumus groza. Minētais periods sākas dienā pēc pilnīga paziņojuma saņemšanas. Periodu var pagarināt, ja tam piekrīt gan Komisija, gan attiecīgā dalībvalsts.

Komisija var pieņemt lēmumu par pasākuma grozīšanu vai atcelšanu, ja pasākums:

- (a) varētu kropļot Savienības iekšējo tirgu;
- (b) varētu kropļot valsts gāzes tirgus attīstību;
- (c) nav nepieciešams vai samērīgs piegādes drošības panākšanai, vai
- (d) varētu apdraudēt piegādes drošību citās dalībvalstīs.

Pieņemtais pasākums stājas spēkā tikai tad, kad to ir apstiprinājusi Komisija vai tas ir ticis grozīts saskaņā ar Komisijas lēmumu.

6. Preventīvās rīcības plānu pēc 2019. gada 1. marta atjaunina ik pēc četriem gadiem, ja vien kādu apstākļu dēļ vai pēc Komisijas pieprasījuma tas nav jādara biežāk. Atjauninātais plāns atspoguļo atjaunināto riska novērtējumu un saskaņā ar 9. panta 2. punktu veikto testu rezultātus. Atjauninātajam plānam piemēro 7. panta 3.–7. punktu.

9. pants
Ārkārtas rīcības plāna saturs

1. Ārkārtas rīcības plāns ir šāds:

- (a) tas ir balstīts uz 10. panta 1. punktā noteiktajiem krīzes līmeņiem;
- (b) tajā definē dabasgāzes uzņēmumu un gāzes rūpniecisko patērētāju, to skaitā attiecīgo elektroenerģijas ražotāju, lomu un atbildību, ņemot vērā to, ka gāzes piegāžu traucējumi tos skar dažādā mērā, un to sadarbību ar kompetentajām iestādēm un attiecīgā gadījumā ar valstu regulatīvajām iestādēm katrā no 10. panta 1. punktā definētajiem krīzes līmeņiem;
- (c) tajā definē kompetento iestāžu un citu struktūru, kurām ir deleģēti uzdevumi, kā minēts 3. panta 2. punktā, lomu un atbildību katrā no 10. panta 1. punktā definētajiem krīzes līmeņiem;
- (d) ar to nodrošina, ka dabasgāzes uzņēmumiem un rūpnieciskiem gāzes patērētājiem, tostarp attiecīgajiem elektroenerģijas ražotājiem, ir dota pietiekama iespēja reaģēt katrā krīzes līmenī;
- (e) tajā vajadzības gadījumā ir apzināti pasākumi un darbības, kas jāveic, lai vājinātu gāzes piegādes traucējumu iespējamo ietekmi uz centralizēto siltumapgādi un no gāzes saražotās elektroenerģijas piegādi;
- (f) tajā ir noteiktas sīki izstrādātas procedūras un pasākumi, kas jāievēro katrā krīzes līmenī, tostarp attiecīgās informācijas plūsmu shēmas;
- (g) tajā ir norādīts krīzes pārvaldītājs vai krīzes pārvaldības grupa, un definēta tās loma;
- (h) tajā ir identificēts, kādā mērā ar tirgus pasākumiem var risināt "trauksmes stāvokli" un vājināt "ārkārtas stāvokli";
- (i) tajā ir identificēts, kādā mērā plānotie vai īstenojamie ārpustirgus pasākumi var palīdzēt "ārkārtas stāvoklī", un izvērtēts, cik lielā mērā krīzes pārvarēšanai ir jāizmanto šādi ārpustirgus pasākumi. Ir izvērtēta ārpustirgus pasākumu ietekme un definētas to īstenošanas procedūras. Ārpustirgus pasākumi jāizmanto tikai tad, kad ar tirgus mehānismiem vien vairs nav iespējams nodrošināt piegādes, jo īpaši aizsargājamiem patērētājiem, vai kad jāpiemēro 12. pants;
- (j) tajā ir aprakstīti mehānismi, ko katrā krīzes līmenī izmanto sadarbībai ar citām dalībvalstīm ;
- (k) tajā ir sīki noteikti ziņošanas pienākumi, kas uzlikti dabasgāzes uzņēmumiem trauksmes un ārkārtas stāvoklī;
- (l) tajā ir aprakstīta pastāvošā tehniskā vai tiesiskā kārtība, kā novērst, ka gāzes sadales vai pārvades tīklam pieslēgtie neaizsargājamie patērētāji nepienācīgi patērē gāzi;
- (m) tajā ir aprakstīta pastāvošā tehniskā un finansiālā kārtība, kā piemēro solidaritātes pienākumus, kas noteikti 12. pantā;
- (n) tajā ir uzskaitītas iepriekšnoteiktas darbības gāzes piegādes nodrošināšanai ārkārtas situācijā, tostarp komerciāli nolīgumi starp šādās darbībās iesaistītajām pusēm un attiecīgā gadījumā kompensācijas mehānismi dabasgāzes uzņēmumiem, pienācīgi ņemot vērā sensitīvo datu konfidencialitāti. Šādas

darbības var ietvert pārrobežu nolīgumus starp dalībvalstīm un/vai dabasgāzes uzņēmumiem.

2. Ārkārtas rīcības plānā iekļautos pasākumus, darbības un procedūras 3. punktā minēto regulāro atjauninājumu (ik pēc četriem gadiem) starplaikā testē vismaz divas reizes. Ārkārtas rīcības plāna testēšanas vajadzībām dalībvalstis simulē smagu un vidēji smagu seku scenārijus un reakciju reāllaikā saskaņā ar savu ārkārtas rīcības plānu. Kompetentās iestādes ar testu rezultātiem iepazīstina Gāzes koordinācijas grupu.
3. Ārkārtas rīcības plānu pēc 2019. gada 1. marta atjaunina ik pēc četriem gadiem, ja vien kādu apstākļu dēļ vai pēc Komisijas pieprasījuma tas nav jādara biežāk. Atjauninātais plāns atspoguļo atjaunināto riska novērtējumu un saskaņā ar 2. punktu veikto testu rezultātus. Atjauninātajam plānam piemēro 7. panta 3.–7. punktu.
4. Ārkārtas rīcības plāns nodrošina, ka ārkārtas stāvokļa gadījumā pārrobežu piekļuve infrastruktūrai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 715/2009 tiek uzturēta, ciktāl tas tehniski un drošības ziņā iespējams, un ar to neievieš nekādus pasākumus, kas nepienācīgi ierobežo gāzes pārrobežu plūsmas.

10. pants

Krīzes izsludināšana

1. Trīs krīzes līmeņi ir šādi:
 - (a) agrīnas brīdināšanas līmenis (agrīna brīdināšana): ja ir pieejama konkrēta, nopietna un ticama informācija par to, ka var izveidoties situācija, kas varētu būtiski pasliktināt piegādes stāvokli un varētu novest pie trauksmes stāvokļa vai ārkārtas stāvokļa iestāšanās; agrīnas brīdināšanas līmeni var aktivizēt agrīnas brīdināšanas mehānisms;
 - (b) trauksmes līmenis (trauksme): ja rodas piegādes traucējumi vai ārkārtīgi liels pieprasījums pēc gāzes, kas būtiski pasliktina piegādes stāvokli, bet tirgus ar šiem traucējumiem vai pieprasījumu joprojām spēj tik galā un nav nepieciešams izmantot ārpustirgus pasākumus;
 - (c) ārkārtas stāvokļa līmenis (ārkārtas stāvoklis): ārkārtīgi liela gāzes pieprasījuma vai būtisku piegādes traucējumu gadījumā vai arī citādi būtiski pasliktinoties piegādes situācijai, un ja visi attiecīgie tirgus pasākumi jau ir īstenoti, bet gāzes piegāde nav pietiekama, lai apmierinātu pārējo pieprasījumu pēc gāzes, un tāpēc papildus jāievieš ārpustirgus pasākumi, lai jo īpaši nodrošinātu gāzes piegādes aizsargājamiem patērētājiem saskaņā ar 5. pantu.
2. Ja kompetentā iestāde izsludina kādu no 1. punktā minētajiem krīzes līmeņiem, tā nekavējoties informē Komisiju un sniedz tai visu vajadzīgo informāciju, jo īpaši informāciju par to, kā tā iecerējusi rīkoties. Ārkārtas stāvokļa gadījumā, kad var rasties vajadzība lūgt palīdzību Savienībai vai dalībvalstīm, attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde nekavējoties informē Komisijas Ārkārtas reaģēšanas koordinācijas centru.
3. Ja kompetentā iestāde izsludina ārkārtas stāvokli, tā ievēro savā ārkārtas rīcības plānā iepriekšnoteiktu darbību virkni un nekavējoties informē Komisiju un reģiona kompetentās iestādes, jo īpaši par to, kā tā iecerējusi rīkoties. Pienācīgi pamatotos izņēmuma apstākļos kompetentā iestāde var rīkoties tā, kā ārkārtas rīcības plānā nav paredzēts. Kompetentā iestāde nekavējoties informē Komisiju un reģiona kompetentās iestādes par jebkādu šādu darbību un sniedz tai pamatojumu.

4. Dalībvalstis un jo īpaši kompetentās iestādes nodrošina, ka:
- (a) netiek ieviesti nekādi pasākumi, kas kādā brīdī nepamatoti ierobežo gāzes plūsmu iekšējā tirgū;
 - (b) netiek ieviesti nekādi pasākumi, kas varētu nopietni apdraudēt gāzes piegādes situāciju citā dalībvalstī; un
 - (c) tiek uzturēta pārrobežu piekļuve infrastruktūrai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 715/2009, ciktāl tas tehniski un drošības ziņā iespējams, saskaņā ar ārkārtas rīcības plānu.
5. Komisija, pēc iespējas drīzāk, bet jebkurā gadījumā piecu dienu laikā, kopš saņemta 2. punktā minētā informācija no kompetentās iestādes, verificē, vai ārkārtas stāvokļa izsludināšana ir pamatota saskaņā ar 1. punkta c) apakšpunktu un vai veiktie pasākumi pēc iespējas precīzāk atbilst ārkārtas plānā minētajām darbībām un nerada nesamērīgu slogu dabasgāzes uzņēmumiem, un ir saskaņā ar 4. punktu. Komisija pēc kompetentās iestādes vai dabasgāzes uzņēmumu pieprasījuma vai pēc savas ierosmes var prasīt, lai kompetentā iestāde pasākumus groza, ja tie ir pretrunā šā punkta pirmajā teikumā minētajiem nosacījumiem. Komisija var arī prasīt, lai kompetentā iestāde atsauc izsludināto ārkārtas stāvokli, ja Komisija uzskata, ka šāds izsludinājums nav vai vairs nav pamatots saskaņā ar 1. punkta c) apakšpunktu.
- Triju dienu laikā pēc tam, kad Komisija prasību paziņojusi, kompetentā iestāde pasākumus groza un par to paziņo Komisijai vai arī informē Komisiju par iemesliem, kuru dēļ tā prasībai nepiekrīt. Šādā gadījumā Komisija triju dienu laikā savu prasību var grozīt vai atcelt vai arī šī jautājuma apspriešanai sasaukt sanāksmi ar kompetento iestādi vai — attiecīgā gadījumā — attiecīgajām kompetentajām iestādēm un — ja Komisija to uzskata par vajadzīgu — Gāzes koordinācijas grupu. Pieprasot jebkādas izmaiņas darbībās, Komisija izklāsta detalizētu pamatojumu. Kompetentā iestāde pilnībā ņem vērā Komisijas nostāju. Ja kompetentās iestādes galīgais lēmums no Komisijas nostājas atšķiras, kompetentā iestāde sniedz šāda lēmuma pamatojumu.

11. pants

Savienības un reģionāla mēroga ārkārtas pasākumi

1. Pēc tādas kompetentās iestādes pieprasījuma, kas ir izsludinājusi ārkārtas stāvokli, un pēc 10. panta 5. punktā minētās verificēšanas Komisija var izsludināt reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokli. Pēc vismaz divu kompetento iestāžu pieprasījuma, kas ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli, un pēc 10. panta 5. punktā minētās verificēšanas, un ja šo ārkārtas stāvokli iemesli ir saistīti, Komisija izsludina attiecīgā gadījumā reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokli. Visos gadījumos Komisija ar situācijai vispiemērotākajiem saziņas līdzekļiem apkopo viedokļus un pienācīgi ņem vērā visu attiecīgo informāciju, ko sniegušas citas kompetentās iestādes. Kad tā uzskata, ka reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokļa iemesli vairs neattiecināto ārkārtas stāvokļa izsludinājumu, Komisija paziņo par reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokļa izbeigšanu. Visos gadījumos Komisija sniedz pamatojumu un informē Padomi par savu lēmumu.
2. Tiklīdz Komisija ir izsludinājusi reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokli, tā sasauc Gāzes koordinācijas grupas sanāksmi. Reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokļa laikā pēc vismaz triju dalībvalstu pieprasījuma Komisija var ierobežot dalībvalstu un kompetento iestāžu pārstāvju dalību Gāzes koordinācijas grupas sanāksmēs vai atsevišķās to daļās.

3. Reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokļa gadījumā Komisija koordinē kompetento iestāžu darbību, pilnībā ņemot vērā attiecīgo informāciju, kas saņemta no Gāzes koordinācijas grupas, un ar to rīkotās apspriešanās rezultātus. Komisija jo īpaši:
 - (a) nodrošina informācijas apmaiņu;
 - (b) nodrošina, ka dalībvalsts vai reģionālā līmeņa pasākumi ir saskanīgi un efektīvi, raugoties Savienības līmenī;
 - (c) koordinē darbības saistībā ar trešām valstīm.
4. Komisija var sasaukt krīzes pārvaldības grupas sanāksmi, kurā piedalās 9. panta 1. punkta g) apakšpunktā minētie krīzes pārvaldītāji no dalībvalstīm, kuras skar ārkārtas stāvoklis. Komisija, vienojoties ar krīzes pārvaldītājiem, var uzaicināt piedalīties arī citas ieinteresētās personas. Komisija nodrošina, ka Gāzes koordinācijas grupa tiek regulāri informēta par darbu, ko veic krīzes pārvaldības grupa.
5. Dalībvalstis un jo īpaši kompetentās iestādes nodrošina, ka:
 - (a) netiek ieviesti nekādi pasākumi, kas kādā brīdī nepamatoti ierobežotu gāzes plūsmu iekšējā tirgū, jo īpaši gāzes plūsmu uz skartajiem tirgiem;
 - (b) netiek ieviesti nekādi pasākumi, kas varētu nopietni apdraudēt gāzes piegādes situāciju citā dalībvalstī; un
 - (c) tiek uzturēta pārrobežu piekļuve infrastruktūrai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 715/2009, ciktāl tas tehniski un drošības ziņā iespējams, saskaņā ar ārkārtas rīcības plānu.
6. Ja pēc kompetentās iestādes vai dabasgāzes uzņēmuma pieprasījuma vai arī pati pēc savas ierosmes Komisija uzskata, ka reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokļa gadījumā kādas dalībvalsts vai kompetentās iestādes rīcība vai dabasgāzes uzņēmuma darbība ir pretrunā ar 5. punktu, Komisija pieprasa, lai dalībvalsts vai kompetentā iestāde rīkotos citādi vai veiktu pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību 5. punktam, informējot Komisiju par attiecīgajiem iemesliem. Pienācīgi ņem vērā to, ka gāzes sistēmai pastāvīgi jādarbojas droši.

Triju dienu laikā pēc tam, kad Komisija prasību paziņojusi, dalībvalsts vai kompetentā iestāde rīkojas citādi un paziņo par to Komisijai, vai paskaidro, kāpēc tā prasībai nepiekrīt. Šādā gadījumā Komisija triju dienu laikā var prasību grozīt vai atcelt vai arī sasaukt sanāksmi ar dalībvalsti vai kompetento iestādi, kā arī — ja Komisija to uzskata par vajadzīgu — ar Gāzes koordinācijas grupu, lai apspriestu šo jautājumu. Pieprasot jebkādas izmaiņas darbībās, Komisija izklāsta tam detalizētu pamatojumu. Dalībvalsts vai kompetentā iestāde pilnībā ņem vērā Komisijas nostāju. Ja kompetentās iestādes vai dalībvalsts galīgais lēmums no Komisijas nostājas atšķiras, kompetentā iestāde vai dalībvalsts sniedz šāda lēmuma pamatojumu.
7. Komisija pēc apspriešanās ar Gāzes koordinācijas grupu izveido uzraudzības darba grupas pastāvīgu rezerves sarakstu, kurā ir nozares eksperti un Komisijas pārstāvji. Uzraudzības darba grupu vajadzības gadījumā var nosūtīt ārpus Savienības, un tā uzrauga un ziņo par gāzes plūsmu uz Savienību, sadarbojoties ar trešām piegādes un tranzīta valstīm.
8. Kompetentā iestāde Komisijas Komisijas Ārkārtas reaģēšanas koordinācijas centram (ERCC) sniedz informāciju par nepieciešamo palīdzību. ERCC novērtē vispārējo

situāciju un sniedz atzinumu par palīdzību, kas būtu jāsniedz visvairāk skartajām dalībvalstīm un — vajadzības gadījumā — trešām valstīm.

12. pants **Solidaritāte**

1. Ja dalībvalsts ir izsludinājusi krīzes līmeni "ārkārtas stāvoklis" saskaņā ar 10. panta 1. punktu, jebkādu paaugstināto piegādes standartu vai papildu pienākumus, kas uzlikti dabasgāzes uzņēmumiem citās dalībvalstīs saskaņā ar 5. panta 2. punktu, uz laiku samazina līdz 5. panta 1. punktā noteiktajam līmenim.
2. Kamēr ārkārtas stāvokli izsludinājušajā dalībvalstī, neraugoties uz 1. punktā minētā pasākuma piemērošanu, nav nodrošinātas piegādes mājtsaimniecībām, būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un centralizētās siltumapgādes mezgliem, jebkurā citā, ar ārkārtas stāvokli izsludinājušo dalībvalsti tieši savienotā dalībvalstī gāzes piegāde tādiem patērētājiem, kas nav mājtsaimniecības, būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji vai centralizētās siltumapgādes mezgli, neturpinās tādā mērā, kā nepieciešams, lai nodrošinātu piegādes mājtsaimniecībām, būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un centralizētās siltumapgādes mezgliem ārkārtas stāvokli izsludinājušajā dalībvalstī.
Šā punkta pirmo daļu būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un centralizētās siltumapgādes mezgliem piemēro tādā mērā, kādā tos aptver aizsargājamo patērētāju definīcija attiecīgajā dalībvalstī.
3. Kompetentās iestādes pieņem vajadzīgos pasākumus, lai gāzi, kas 2. punktā aprakstītajā situācijā netiek piegādāta patērētājiem — izņemot mājtsaimniecības, būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzējus un centralizētās siltumapgādes mezglus —, varētu piegādāt dalībvalstij, kurā izsludināts 2. punktā aprakstītais ārkārtas stāvoklis, mājtsaimniecību, būtisku sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju un centralizētās siltumapgādes mezglu apgādei minētajā dalībvalstī.
4. Par 3. punkta piemērošanas tehnisko, juridisko un finansiālo kārtību vienojas dalībvalstis, kas tieši savienotas cita ar citu, un šo kārtību apraksta attiecīgo reģionu ārkārtas rīcības plānā. Šāda kārtība var attiekties, cita starpā, uz piemērojamām gāzes cenām, starpsavienotāju izmantošanu, t.sk. divvirzienu jaudu, gāzes apjomiem un kompensācijas izmaksu segšanu. Lai izpildītu 3. punktā noteikto pienākumu, ieteicams izmantot tirgus pasākumus, piemēram, izsoles. Ja 3. punkta piemērošanai nepieciešamā tehniskā, juridiskā un finansiālā kārtība tiek grozīta, attiecīgi atjaunina arī attiecīgo ārkārtas rīcības plānu.
5. Šā panta 2. punktu piemēro no 2019. gada 1. marta.
6. Ja dalībvalstis nevienojas par vajadzīgo tehnisko, juridisko un finansiālo kārtību, Komisija var savā atzinumā un lēmumā par plāniem ierosināt šādu pasākumu satvaru.

13. pants **Informācijas apmaiņa**

1. Ārkārtas stāvokļa laikā dabasgāzes uzņēmumi katru dienu kompetentajai iestādei dara pieejamu jo īpaši šādu informāciju:
 - (a) prognozes par diennakts gāzes pieprasījumu un piegādēm nākamajās trijās dienās;

- (b) gāzes plūsma diennaktī visos pārrobežu ieejas un izejas punktos, kā arī visos punktos, kas savieno ieguves sistēmu, glabāšanas sistēmu vai LNG termināli ar tīklu, miljonos m³ dienā;
 - (c) periods (izteikts dienās), kurā, paredzams, būs iespējams nodrošināt gāzes piegādi aizsargājamiem patērētājiem.
2. Reģionāla vai Savienības mēroga ārkārtas stāvokļa gadījumā Komisijai ir tiesības pieprasīt, lai kompetentā iestāde nekavējoties sniedz vismaz:
- (a) informāciju, kas norādīta 1. punktā;
 - (b) informāciju par kompetentās iestādes plānotajiem vai jau īstenotajiem ārkārtas stāvokļa pārvarēšanas pasākumiem, un informāciju par to efektivitāti;
 - (c) informāciju par prasībām pēc papildu pasākumiem, kas jāveic citām kompetentajām iestādēm;
 - (d) informāciju par pasākumiem, kas īstenoti pēc citu kompetento iestāžu pieprasījuma.
3. Pēc ārkārtas stāvokļa pārvarēšanas kompetentā iestāde pēc iespējas drīzāk un ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc ārkārtas stāvokļa atcelšanas iesniedz Komisijai detalizētu novērtējumu par ārkārtas stāvokli un īstenoto pasākumu efektivitāti, tostarp novērtējumu par ārkārtas stāvokļa ekonomisko ietekmi, ietekmi uz elektroenerģijas nozari un par palīdzību, kas sniegta un/vai saņemta no Savienības un dalībvalstīm. Šādu novērtējumu dara pieejamu Gāzes koordinācijas grupai un to atspoguļo preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu atjauninājumos.
- Komisija analizē kompetento iestāžu sniegtos novērtējumus un par apkopotiem analīzes rezultātiem informē dalībvalstis, Eiropas Parlamentu un Gāzes koordinācijas grupu.
4. Pienācīgi pamatotos apstākļos, neatkarīgi no tā, vai ir izsludināts ārkārtas stāvoklis, kompetentā iestāde var gāzes uzņēmumiem prasīt sniegt 1. punktā minēto informāciju vai papildu informāciju, kas nepieciešama, lai izvērtētu gāzes piegāžu vispārējo situāciju dalībvalstī vai citās dalībvalstīs, tostarp līgumisko informāciju. Komisija var no kompetentajām iestādēm pieprasīt dabasgāzes uzņēmumu sniegto informāciju.
5. Ja Komisija uzskata, ka ir skarta vai var tikt skarta gāzes piegāde reģionā vai visā Savienībā, tā var kompetentajām iestādēm pieprasīt savākt un Komisijai iesniegt informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu gāzes piegādes situāciju Savienībā. Komisija ar savu novērtējumu var iepazīstināt Gāzes koordinācijas grupu.
6. Lai kompetentās iestādes un Komisija varētu novērtēt piegādes drošības situāciju valsts, reģionālā un Savienības mērogā, dabasgāzes uzņēmumi:
- (a) attiecīgajām kompetentajām iestādēm ziņo šādu informāciju par gāzes piegāžu līgumiem, kuru termiņš pārsniedz 1 gadu:
 - i) līguma termiņš;
 - ii) līgumā norādītais kopējais apjoms gadā un vidējais apjoms mēnesī;
 - iii) līgumā norādītais maksimālais apjoms dienā trauksmes vai ārkārtas stāvokļa gadījumā;
 - iv) līgumā norādītie piegādes punkti;

- v) minimālais gāzes apjoms dienā, mēnesī un gadā;
- vi) nosacījumi, pie kādiem aptur gāzes piegādi;
- b) tiklīdz noslēgti vai grozīti gāzes piegāžu līgumi, kuru ilgums pārsniedz 1 gadu un kuri noslēgti vai grozīti pēc [OP: ievietot šīs regulas spēkā stāšanās datumu], un kuri atsevišķi vai kumulatīvi ar citiem līgumiem, kas noslēgti ar to pašu piegādātāju vai ar to saistītu uzņēmumu, sedz vairāk par 40 % no gada dabasgāzes patēriņa attiecīgajā dalībvalstī, par to ziņo kompetentajai iestādei un Komisijai. Ziņošanas pienākums neattiecas uz grozījumiem, kas skar tikai gāzes cenu. Ziņošanas pienākums attiecas arī uz visiem komerciāliem līgumiem, kas ir būtiski gāzes piegādes līgumu izpildei.

Kompetentā iestāde pirmās daļas a) punktā norādītās ziņas nosūta Komisijai līdz katra gada septembra beigām.

- 7. Pienācīgi pamatotos apstākļos, ja kompetentā iestāde vai Komisija uzskata, ka gāzes piegādes līgums, uz ko neattiecas šā panta 6. punkta b) apakšpunkts, tomēr var ietekmēt piegādes drošību dalībvalstī, reģionā vai visā Savienībā, tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā darbojas dabasgāzes uzņēmums, kas noslēdzis šo līgumu, vai Komisija var pieprasīt, lai dabasgāzes uzņēmums iesniedz šo līgumu, lai varētu novērtēt tā ietekmi uz piegādes drošību. Šis pieprasījums var aptvert arī citus komerciālus līgumus, kas ir būtiski gāzes piegādes līgumu izpildei.
- 8. Informāciju, kas saņemta saskaņā ar šo pantu, kompetentās iestādes ņem vērā riska novērtējumā, preventīvās rīcības plāna un ārkārtas rīcības plāna vai to atjauninājumu sagatavošanā. Komisija, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar šo pantu, var pieņemt lēmumu, ar kuru pieprasa kompetentajai iestādei plānus grozīt.
- 9. Valsts regulatīvās iestādes un Komisija ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli sensitīvu informāciju.

14. pants

Gāzes koordinācijas grupa

- 1. Lai atvieglotu to pasākumu koordinēšanu, kas attiecas uz gāzes piegādes drošību, izveido Gāzes koordinācijas grupu. Grupā ir pārstāvji no dalībvalstīm, jo īpaši to kompetentajām iestādēm, kā arī Energoregulatoru sadarbības aģentūras ("Aģentūra"), ENTSO-G un attiecīgo nozari un attiecīgos patērētājus pārstāvošām organizācijām. Komisija, apspriežoties ar dalībvalstīm, pieņem lēmumu par grupas sastāvu, nodrošinot, ka tā ir pilnībā reprezentatīva. Komisija vada grupas sanāksmes. Grupa pieņem savu reglamentu.
- 2. Ar Gāzes koordinācijas grupu apspriežas un tā Komisijai palīdz īpaši šādos jautājumos:
 - (a) gāzes piegādes drošība jebkurā brīdī un, konkrētāk, ārkārtas stāvokļa gadījumā;
 - (b) visa informācija, kas skar gāzes piegādes drošību valsts, reģionālā un Savienības mērogā;
 - (c) paraugprakse un iespējamās vadlīnijas visām iesaistītajām pusēm;
 - (d) piegādes drošības līmenis, kritēriji un novērtēšanas metodoloģijas;
 - (e) valsts, reģiona un Savienības scenāriji un sagatavotības līmeņu testēšana;

- (f) preventīvās rīcības plānu un ārkārtas rīcības plānu novērtēšana un šajos plānos paredzēto pasākumu īstenošana;
 - (g) pasākumu koordinēšana ārkārtas stāvokļa pārvarēšanai Savienībā, ar trešām valstīm, kas ir Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses, un ar citām trešām valstīm;
 - (h) palīdzība, kas nepieciešama visvairāk skartajām dalībvalstīm.
3. Komisija regulāri sasauc Gāzes koordinācijas grupu un to iepazīstina ar kompetento iestāžu sniegto informāciju, vienlaikus saglabājot konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli sensitīvu informāciju.

15. pants

Sadarbība ar Enerģētikas kopienas līguma līgumslēdzējām pusēm

1. No 3. panta 2. punkta otrā teikuma, 3. panta 6. punkta, 4. panta 3., 4. un 6. punkta, 5. panta 2. punkta, 6. panta 1. punkta d) apakšpunkta, 7. panta 5. punkta b) un e) apakšpunkta, 8. panta 1. punkta e), g) un i) apakšpunkta, 8. panta 4. punkta b) un c) apakšpunkta, 9. panta 1. punkta j) un m) apakšpunkta, 9. panta 4. punkta, 10. panta 4. punkta, 11. panta 5. punkta un 12. panta ceļas dalībvalstu pienākumi pret Enerģētikas kopienas līgumslēdzēju pusi, ievērojot šādu procedūru:
- (a) Enerģētikas kopienas Ministru padome šo regulu pieņem un integrē Enerģētikas kopienā ar Kopējo aktu par piegādes drošību, ar kuru Enerģētikas kopienas līgumslēdzējām pusēm attiecībā pret dalībvalstīm tiek noteikti tādi paši pienākumi kā dalībvalstīm pret līgumslēdzējām pusēm,
 - (b) Enerģētikas kopienas līgumslēdzēja puse īsteno šo kopējo aktu un par tā pilnīgu īstenošanu pienācīgi informē Enerģētikas kopienas sekretariātu, paziņojumam pievienojot pieprasījumu šo punktu attiecināt uz sevi;
 - (c) Enerģētikas kopienas sekretariāts par īstenošanu un pieprasījumu informē Komisiju, apstiprinot, ka var piemērot savstarpējos pienākumus starp pieprasījumu iesniegušo Enerģētikas kopienas līgumslēdzēju pusi un dalībvalstīm.

Kad saņemts Enerģētikas kopienas sekretariāta paziņojums, Komisija pieņem lēmumu, kurā apstiprināts, ka savstarpējie pienākumi starp dalībvalstīm un Enerģētikas kopienas līgumslēdzēju pusi ir piemērojami attiecībā uz šī punkta piemērošanu, un norādīts datums, no kura šie savstarpējie pienākumi ir spēkā.

2. Pēc 1. punktā minētā Komisijas lēmuma pieņemšanas attiecīgās Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses pārstāvjus aicina piedalīties Gāzes koordinācijas grupas sanāksmēs, kad tiek apspriesti jautājumi, kas tieši skar šo līgumslēdzēju pusi un ietilpst 1. punkta jomā.

16. pants

Komisijas veiktā uzraudzība

Komisija pastāvīgi uzrauga gāzes piegādes drošības pasākumus un par to regulāri ziņo Gāzes koordinācijas grupai.

Komisija, pamatojoties uz 7. panta 5. punktā minētajiem novērtējumiem, vajadzības gadījumā izdara secinājumus par iespējamajiem līdzekļiem, kā palielināt piegādes drošību Savienības

līmenī, un ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas īstenošanu, tostarp vajadzības gadījumā sagatavo ieteikumus regulas pilnveidošanai.

17. pants **Paziņošana**

Riska novērtējumu, preventīvās rīcības plānus, ārkārtas rīcības plānus un visus citus dokumentus Komisijai paziņo elektroniski *CIRCABC* platformā.

Visa sarakste saistībā ar paziņošanu notiek elektroniski.

18. pants **Deleģēšanas īstenošana**

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 6. panta 3. punktā un 7. panta 3. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no [*OP: ievietot šīs regulas spēkā stāšanās datumu*].
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 6. panta 3. punktā un 7. panta 3. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai arī vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
5. Saskaņā ar 6. panta 3. punktu un 7. panta 3. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

19. pants **Atkāpe**

Šī regula neattiecas uz Maltu un Kipru, kamēr uz attiecīgās valsts teritoriju nenotiek gāzes piegāde. Malta un Kipra tālāk minētajos punktos noteiktos pienākumus izpilda un savu izvēli izdara, ievērojot šādus nosacījumus un šādā laikā kopš brīža, kad gāze tiek pirmo reizi piegādāta attiecīgās valsts teritorijā:

- (a) 2. panta otrās daļas 1. punkts, 3. panta 2. punkts, 6. panta 6. punkts un 13. panta 6. punkta a) apakšpunkts: 12 mēneši;
- (b) 5. panta 1. punkts: 18 mēneši;
- (c) 7. panta 4. punkts: 24 mēneši;
- (d) 4. panta 4. punkts: 36 mēneši;
- (e) 4. panta 1. punkts: 48 mēneši.

20. pants
Atcelšana

Regula (ES) Nr. 994/2010 tiek atcelta.

Atsauces uz atcelto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās jālasa saskaņā ar VIII pielikumā norādīto atbilstības tabulu.

21. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*